

Siirtolaisuus – Migration 1/2001

28. vuosikerta / 28th year
ISSN 0355-3779

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Piispankatu 3, 20500 Turku, Finland
Puh. / tel. (0)2-2317 536
Fax (0)2-2333 460
Sähköposti / E-mail: taisai@utu.fi
Internet: www.migrationinstitute.fi

Pohjanmaan aluekeskus
Österbottens regioncenter
Regional Centre of Ostrobothnia
Keikulinkuja 1, 61100 Peräseinäjoki, Finland
Puh. / Tel. (0)6-4181 275
Fax (0)6-4181 279

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Taimi Sainio

Toimittajat / Editors

Elli Heikkilä, Maija-Liisa Kalhama

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute of Migration

Taitto / Lay out

Anne Virtanen

Tilaushinta / Subscriptions

(4 numeroa / nummer / issues)
Suomi ja Pohjoismaat: 60 mk/vuosi
Osuuspankki 571113-411 441
Finland och Skandinavien: 60 FIM / år
& other countries \$18.00 a year
via Eurogiro eller/or SWIFT till/to
OKOBANK 571113-411 441 Helsinki, Finland
SWIFT OKOYFIHH, Telex 124714 okohe fi

Vammalan Kirjapaino Oy, 2001

Sisältö • Contents

Olavi Koivukangas

Pääkirjoitus • Editorial

Rinus Penninx

Migration and the City: Social Cohesion and Integration Policies

Jouni Korkiasaari

Suomalaiset Ruotsissa II maailmansodan jälkeen

Katariina Tuominen

Opiskelijoiden sopeutuminen: Suomalaisopiskelijoiden Viro-kuva ja virolaisopiskelijoiden Suomi-kuva

Discussion:

Alexis Pogorelskin

The Migration of Identity: Critics Confounded/Karelian Fever Explained

Kirjat

Väitöksiä

Tutkimuspäällikön palsta:

Elli Heikkilä

Euroopan unionin laajentuminen

Tiedotuksia

Kansi: Ruotsinsuomalaisia matkalla kesälomalle Suomeen 1960-luvulla. – Kuva: Veikko Kantola/Ruotsinsuomalaisten arkisto.

Cover: Sweden-Finnish vacationers on their way to Finland in 1960's. – Photo: Veikko Kantola/Ruotsinsuomalaisten arkisto.

Suomi tarvitsee osaajia ulkomailta

Sodan jälkeen syntyneet suuret ikäluokat tulevat eläkeikään lähivuosina. On arvioitu, että vuoteen 2011 mennessä eläkkeelle siirtyisi noin 700 000 suomalaista, ja taloudellisen kasvun luoma lisätarve olisi 400 000 uutta työntekijää. Yli miljoonan työntekijän tarvetta eivät koulutuksesta työelämään siirtyvät pienet ikäluokat kykene täyttämään.

Koko läntisessä Euroopassa syntyvyys on laskeutunut ja väestö ikääntynyt. Erityisesti EU-maissa tarvitaan maahanmuuttajia, jotta talouden toimintaedellytykset ja kilpailukyky säilyisivät sekä kehittyisivät, ja jotta harmaantuva väestö saisi tarvitsemiaan palveluja. Ministeri Max Jakobsonin mukaan paradoksi on siinä, että Eurooppa tarvitsee siirtolaisia, mutta eurooppalaiset eivät heitä halua. Samaan aikaan kun EU-maissa tiukennetaan turvapaikan myöntämisperusteita kehitetään ns. aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa.

Suomen maahanmuuttokysymysten osalta merkittävä puheenvuoro on vuonna 1999 käynnistynyt ja vuoden 2001 alussa julkistettu Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran tutkimus ”Aukeavat ovet”. Tutkimuksessa tarkastellaan muuttoliikkeisiin ja monikulttuurisuuteen liittyviä aiheita elinkeinoelämän kehityksen valossa. Väestön ikääntyminen, EU:n laajeneminen ja globaali talous tuovat kansainväliset muuttoliikkeet tarkastelun kohteeksi uudella tavalla. Tutkimus tuo sosiaalisten ongelmien sävyttämään keskusteluun väestöpoliittisia, taloudellisia ja työvoimapoliittisia sekä kulttuuriin laajasti liittyviä näkökulmia. Kuten Sitran tutkimuksessa korostetaan, suomalaisen osaamisen vahvistaminen ja ikääntyvän työvoiman korvaaminen ulkomaisen työvoiman avulla on monimutkainen prosessi, joka vaatii yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämistä, pitkäjänteistä suunnittelua ja päätöksentekoa eri tasoilla.

Toinen vuonna 2000 käynnistynyt hanke on itäisen Suomen viiden maakunnan liiton aloittama projekti ”Itä-Suomen aktiivisen maahanmuuttopolitiikan mahdollisuudet vuosina 2000–2020”. Lähtökohtana on se, että Itä-Suomen väestö vähenee noin 7 000 henkeä vuodessa. Alueen väestön ikärakenne on vinoutunut ja rakenteellisen työttömyyden ohella on monilla aloilla työvoiman tarvetta. Myös Itä-Suomessa on informaatio-, bio- ja muilla tulevaisuuden kasvualoilla osaajapulaa. Projektin tavoitteena on luoda tietopohjaa Itä-Suomen maahanmuuttopolitiikalle vuoteen 2020 saakka.

Ilahduttavaa on myös se, että Ulkomaalaisvirastossa on käynnistymässä aktiivista maahanmuuttopolitiikkaa käsittelevä tutkimus, jossa vertailukohteina olisi kolmen muun maan maahanmuuttopolitiikka ja niiden mahdollinen soveltuvuus Suomeen. Tämä alue vaatii laajaa kansallista ja kansainvälistä tutkimusta. Aktiivisen maahanmuuttopolitiikan tulee olla tutkimuksiin perustuvaa, pitkäjänteistä ja laadukasta. Näin Suomi voisi kehittää järkevästi maahanmuuttopolitiikkaansa ja välttää muualla tehtyjä virheitä. Kilpailu osaavista ihmisistä on globaalista, sillä monet muutkin maat ovat työvoiman vähenemisen haasteiden edessä. Meidän on myös muistettava, että emme ota vastaan vain työvoimaa, vaan monista kulttuureista tulevia ihmisiä ja perheitä, joita meidän tulee kohdella tasavertaisina ihmisinä ja lähimmäisinä. Tässä on haastetta koko suomalaiselle yhteiskunnalle. On tärkeää luoda sellainen maahanmuuttopolitiikka, jonka kansalaiset voivat hyväksyä.

Vastaavasti nuorilla ja hyvin koulutetuilla suomalaisilla on aikaisempaa paremmat mahdollisuudet ulkomailta työskentelyyn. Samalla he saavat arvokkaan tilaisuuden tutustua vieraisiin maihin ja uusiin kulttuureihin.

Olavi Koivukangas

Finland needs experts from abroad

The baby boom generation born after the war shall reach retirement age in the next few years. It has been estimated that by year 2011 about 700,000 Finns will retire and the additional demand created by the economic growth will be 400,000 employees. The small age groups finishing their education and moving on to working life cannot satisfy the demand of over a million employees.

The birth rate has fallen and the population aged in the whole Western Europe. Especially the EU countries need immigrants to preserve and develop the requirements for economic activity and competitive power and to provide the needed services for their greying population. According to Minister Max Jakobson the paradox is that Europe needs migrants, but the Europeans do not want them. At the same time as the EU countries are tightening the grounds for granting asylum, a so-called active immigration policy is being drawn.

A significant statement concerning Finnish immigration issues is "Aukeavat ovet" ("Opening Doors"), a study by the Finnish National Fund for Research and Development Sitra, launched in 1999 and published in the beginning of 2001. It examines different topics of multiculturalism and migration in the light of the development of economic life. The ageing of the population, expansion of the EU and the global economy give a new perspective to the study of international migration. The study brings viewpoints of population policy, economy, labour policy as well as a broad cultural angle to the discussion tinged with social problems. Like the Sitra study emphasises, strengthening the Finnish know-how and replacing the ageing work force with foreign manpower is a complicated process which requires understanding of social phenomena and long-term planning and decisions on various levels.

Another project launched in the year 2000 is "Itä-Suomen aktiivisen maahanmuuttopolitiikan mah-

dollisuudet vuosina 2000–2020" ("The Possibilities of the Active Immigration Policy of Eastern Finland in the years 2000–2020"). The starting point is the fact that the population of Eastern Finland is diminishing at a rate of approximately 7,000 people per year. The age structure of the area is distorted and in addition to structural unemployment there is need for manpower in many fields. Also Eastern Finland has a shortage of experts in the fields of information technology and bio-sciences as well as other growing fields of the future. The goal of the project is to lay an informational basis for the immigration policy of Eastern Finland up to the year 2020.

It is also gratifying that the Directorate of Immigration is launching a study on the active immigration policy in which the points of comparison will be the immigration policies of three other countries and their possible applicability in Finland. This field requires extensive national and international research. The active immigration policy must be based on research and it must be of good quality and a long-term nature. Hence Finland could develop its immigration policy rationally and avoid the mistakes made elsewhere. The competition for people with expertise is global because many other countries face the challenges of diminishing manpower. We must also keep in mind that we will not only be receiving manpower but people and families coming from many different cultures, whom we must treat as equal individuals and fellow human beings. This poses a challenge to the whole Finnish society. It is important to draw an immigration policy that the citizens are able to accept.

Correspondingly, the young and well-educated Finns will have improved chances for working abroad. At the same time they shall get a valuable opportunity to get to know foreign countries and new cultures.

Olavi Koivukangas

Migration and the City: Social Cohesion and Integration Policies

Rinus Penninx

Introduction: stating the problem

One of the dominant features of the postwar era is the phenomenon of globalization and internationalization. This development is manifested in a number of areas. The financial world was one of the first to emancipate from national borders and authorities and to go worldwide. Following the free movement of capital, economic activities and products are now also much less restricted by national boundaries than they used to be. The development of technology in information, communication and transport has evidently contributed to this new economic and financial world order. And in its wake it has assisted internationalization in cultural and political matters. The coming into ex-

Prof. Dr. Rinus Penninx¹ is Director of the Institute for Migration and Ethnic Studies, University of Amsterdam and also European co-chair of International Metropolis. This article is Prof. Penninx contribution to the International Conference "Migrations. Scenarios for the 21st century", Rome, 12–14 July 2000, organized by Agenzia Romana per la preparazione del Giubileo.

istence of the European Union is a manifestation of the latter. These developments in itself have brought more external influences and diversity particularly to larger cities that are the local spaces of internationalization.

Two specific consequences of this general process do have in practice a great influence on larger cities. The first is that this globalization in all those domains has inevitably consequences for the movement of human beings: a growing number of people linked to the internationalization move across borders. There is a substantial migration *directly linked* to multinational companies. In general one might say that the labour market of the highly skilled has become increasingly international. This kind of migration – which often is temporary – is generally not seen as problematic, although it contributes clearly to growing diversity.

However, these are not the only people who move. A far greater number of people move as an *indirect* consequence of globalization: the increased reach of communication and transport, the higher density of networks globally and thus the increase of intermediary structures that facili-

tate migration, have significantly contributed to the growth of immigration of workers and refugees and their family members. Until 1974 their arrival was welcomed and even stimulated by recruitment because of the demand for their labour, but after the restructuring of European economy in the seventies they kept coming unasked for. It is particularly this category of newcomers that is perceived as problematic in the eyes of the societies of settlement.

Since both kinds of these newcomers tend to concentrate heavily in larger urban areas, they have become the directly visible face of globalization. They have rapidly changed the composition of the population of these cities.

To complicate things we note that not only the intensity of migration, but also the form that migration takes, differs from the ones that we are used to. Scientists talk about transnational communities and transnational migrants, indicating those forms of migration in which migrants are not only embedded in the national or local society of settlement, but retain strong and intensive bonds across borders. This may lead to new forms of incorporation of immigrants. It surely has conse-

quences for the kind of integration policies that national and local authorities implement².

A second consequence of globalization that is relevant for our discussions, is the shift in political structures and responsibilities. In our field for example, migration and admission policies are mainly national and European Union policies, but the concrete consequences have to be dealt with by local governments, particularly large cities that are attraction poles of immigrants (see: Doornik et al. 1997).

What does all this mean in practice for large cities? First of all, these cities are confronted with great and fast changes. General changes as a consequence of globalization that create new diversity within the settled, native population; and at the same time specific changes embodied in the arrival of large numbers of newcomers that contribute to more diversity. Let me be clear about the message I want to convey: I do not want to suggest that there was homogeneity and uniformity before: most larger cities always had diversity of all kinds that they had to cope with, such as class divisions and religious, cultural and language minorities. Particularly in larger cities heterogeneity has in general been the rule and thus the often-made distinction between the 'native culture' and that of newcomers is illusionary, and false. The difference is that what I would call 'the old diversity' has been accommodated more or less and is reflected in political structures and processes of decision making: 'we are used to it'. The crucial question for cities seems to

be whether they are able to accommodate the new diversity, both the general and the specific one. How to create and enhance unity, loyalty and social cohesion? How to rearrange structures and institutions within these cities in such a way that they are able to reflect the new composition of the population and its diversity. How to enable and stimulate newcomers to find a fair and accepted place and participate in the new social and political environment and develop thereby their loyalty to it and contribute to it. How to find a new balance of a political community that shares basic values and rules that are necessary for any political unity to survive, while at the same time taking into account and respecting diversity and reap the potential fruits of this diversity.

Cities and municipalities do have a special responsibility here, apart from that of national authorities. I remind you here that the word citizen is derived from 'city'; the local political community of the city is from the point of view of the individual the place where the important things happen that affect his life, his position and his future. Let us start from this original meaning and call all inhabitants of the city citizens, irrespective of their formal legal status.

The basic paradox of the present situation seems to be that we try to handle the migration phenomenon that is rooted in global developments in a framework that is still essentially based on the nation-state premises that has divided the world into separate political communities and territo-

ries, in which migration is an anomaly, as Zolberg stated once.

In this contribution I will demonstrate that paradox particularly for the European case. First I will briefly look back at European migration policies as a general context. Secondly I will turn to integration policies of European countries. And thirdly, I will address the need for changes in these policies and the principles upon which these could be based.

European immigration policies in comparative perspective

When it comes to immigration policies in Europe we see first of all that phenomena of globalization take place in large cities everywhere in the world, particular in metropolises in the first world and so does immigration. Immigration in some Northwestern European countries that deliberately do not call themselves immigration countries is, measured simply by the percentage of foreign born within the total population, higher than in countries that do regard themselves as immigration countries. For example, Switzerland and the FRG have higher percentages than Canada, the United States or Australia. Only in Southern European countries it is still lower, but clearly on the increase.

So the *facts* of immigration are to a greater or lesser extent the same in these countries, but *perception* is *not*. Classical immigration countries like the US and Canada have a history in which immigration is a crucial element

and they are aware of that. There is a basic acceptance of immigration and an elaborate institutional setting to handle it. Of course, immigration is discussed continuously there too, and it changes over time, but still... The common feature of Europe, on the contrary, is one of a basic non-acceptance of immigration. Admittedly, there are variations in non-acceptance: the Netherlands could be an example of 'accepting immigration grudgingly'; Austria and Switzerland are more clearly non-acceptant. Notwithstanding these variations the basic difference remains.

Developments within the new context of the European Union has changed things, but in the domain of immigration not yet for the better. *Migration policies* of the EU are essentially ambivalent. On the one hand the EU created a sort of fundamental right to migrate within the EU-area for citizens of member states, and furthermore a lenient policy is practised in all states for highly skilled and company linked migrants from outside the EU. On the other hand the EU has developed a common, restrictive and very defensive immigration policy to keep out all other unasked for migrants. I am not talking now about the effectiveness of these policies, but about their aims. Fortress Europe is indeed a designation that is not far off the mark.

European Integration policies: diversity of policies instead of policies of diversity

European immigration policies are thus communitarian policies

– competence of the European Commission – but integration policies are not. Integration policies have remained in the so-called 'Third Pillar', which means essentially that these are national policies. Any common initiative can only be implemented by a unanimous decision of the Council of Ministers.

The combination of non-acceptance of immigration and very restrictive and defensive admission policies has severe consequences for integration policies. It is a Janus-face: you cannot easily put off the severe side of restrictive admission to change it for the benevolent and seducing face of integration policies. The negative effects of the first are furthermore anchored within all European countries in political movements of varying size and face: large and visible in some countries like France (Le Pen), Austria (Haider) and Belgium (Flemish Blok), more disguised under mostly conservative labels in other countries like the UK, Germany etc.

In order to describe and analyse systematically the present European integration policies and their differences, I will first develop a basic typology as a tool.

Citizenship and a typology of policies

I propose to start from a simple analytical framework that centers on the concept of 'citizenship'. Recently political theorists have contributed significantly to our thinking on citizenship, particularly when they have tried to answer the question how basic democratic values can and should be

combined with cultural and religious diversity on the one hand and socio-economic equality on the other (Bauböck 1994; Bauböck et al. 1996; Brubaker 1989 and 1992; Hammar 1990; Kymlicka 1995; Soysal 1994; Young 1990).

I propose to bring in the most important elements of these discussions in a rather practical way: let us distinguish three different aspects or dimensions of citizenship.

The first is the *juridical/political dimension*: it refers to the basic question whether immigrants are regarded as fullfledged member of the political community. In practice the question is in how far immigrants and ethnic minorities do have formal rights and duties that differ from those of natives in relation to opportunities for political participation. This also includes the question whether newcomers may (easily or not) acquire national citizenship and thus gain access to the formal political system; it evidently also includes the granting (or not) of political rights to non-nationals.

The second is the *socio-economic dimension* of citizenship: this pertains to social and economic rights of residents, irrespective of national citizenship; these include industrial rights and rights related to institutionalized facilities in the socio-economic sphere. Do they have (equal) rights to accept work and to use institutional facilities to find it? Do they have the same rights as indigenous workers? Do they have access to work related benefits, like unemployment benefits and insurance, and to the state-provided social security facilities,

like social housing, social assistance and welfare and care facilities, et cetera.

The third dimension pertains to the domain of *cultural and religious rights* of immigrants and minorities: do they have equal rights to organize and manifest themselves as ethnic or religious groups? Are they recognized, accepted and treated like other comparable groups and do they enjoy the same or comparable facilities?

These dimensions of citizenship can be reformulated for the purpose of analysis of policies of national and local governments as 'spheres of integration' and used as yardsticks to typologize the kind and partiality of integration policies.

If we attribute for the sake of simplicity only two qualities to each of the dimensions defined above, one positive quality meaning the explicit support in policy for the dimension concerned, and one negative meaning that that same dimension is denied support in policies, we have created a typology space of possible forms of policies:

The first and most important divide between policies is based on the juridical-political dimension: if migrants or immigrants are not regarded as (potentially) part of the political community of the country or city of settlement and if the juridical position is defined as essentially different, I will call these exclusionist policies.

On this point we observe significant historical differences between Northwest European countries: a number of countries have started so called 'guest worker policies' after the Second World War. By definition such migration was temporary, and thus exclusionist: types 4, 5 and 6. Dutch policies until 1980, for example, fitted perfectly type 4, since it combined political exclusion and a special juridical position of these alien guests with in principle equal rights in the socio-economic sphere and a policy of 'retaining cultural and religious identity' in view of their anticipated return. Austrian and Swiss policies have fitted, and still do to a great extent, to types 5 or 6 in the sense

pean countries, such as The Netherlands, Belgium, France and Sweden³, have explicitly acknowledged that most of the (former) labour migrants would be settling for good and that more inclusionist policies were necessary (Vermeulen 1997, Lindo 1997). These countries have changed their naturalization laws and/or practices in order to facilitate access to formal citizenship, most prominently for the children of immigrants. Sometimes they have added opportunities for formal political participation of legally residing aliens at the local level or have devised group-specific forms of consultation and participation.

Not all European countries, however, have made such a change in definitions and policies, or at least not to the same extent. Austrian and Swiss national policies, for example, still reflect to a large extent the premises of guestworker policies. Germany made a first step towards a more inclusionist policy in 1991 with a relative easing of the tough naturalization regulations.

Against this background of continental Europe, the United Kingdom represents a different case: there is no such tradition as a 'guest worker scheme' and the great majority of those who immigrated to the UK was entitled to or possessed already a British passport on their arrival. Alienness and nationality are not significant characteristics: it was and is the racial or ethnic origin or descent that is the relevant paradigm. The British case, being one that is inclusionist in the formal sense from the beginning, makes us aware of

Typology space of migrant/ethnic minorities policies:						
	Inclusion			Exclusion		
Type	1	2	3	4	5	6
Juridical/political dimension	+	+	+	-	-	-
Socio-economic dimension	+	+	-	+	-	-
Cultural-religious dimension	+	-	-	+	+	-

Policies of diversity or diversity of policies?

From this simple typology a number of things become clear.

that they combine political exclusion with unequal industrial and social rights of foreign workers.

In the beginning of the 1980s, however, a number of these Euro-

the distinction between formal inclusion and inclusion in practice. Inclusion in the political-juridical domain turns out to be a necessary, but not a sufficient condition to attain equality.

Although there is thus some convergence in national migrant policies in Europe pertaining to the juridical/political dimension, quite substantial differences remain⁴. Such differences are related to basic ideas about membership of the political community in different countries: Germany, for example, defines its national community in ethnic terms, in terms of ancestry, and thus welcomes resettlers (Aussiedler) as Germans returning to the fatherland, but regards settled foreigners as *Ausländer*, as 'alien elements'. The French republican conception, in contradistinction, is based on a political contract between individual citizens and the state, a contract that anyone who subscribes the principles of that political system may enter into. The fact that such principles in the French case are strongly embedded in culturally defined institutions, however, makes things complicated for those immigrants that have different cultural and religious backgrounds. Also here the political-juridical inclusion seems to be a necessary, but not necessarily a sufficient condition.

And of course a different terminology goes with such different conceptions: more exclusionist policies talk about 'aliens', '*Ausländer*', 'guest workers' and other designations that accentuate the (supposed) temporal stay or the belonging of a person to another political unity. Terminology and

content of such policies reflect basically the non-acceptance of immigration as a phenomenon and of newcomers as permanent immigrants. In inclusionist policies on the contrary, 'immigrant' is an accepted term like in France, or the term ethnic minorities is adopted as in the case of the UK and the Netherlands, the term reflecting on the one hand the fact that a group (of immigrants) is part of the political community, but has on the other hand a vulnerable place in that community.

Let us now turn to the second and third dimension and look particularly at inclusionist policies⁵. The first remark is that type 3 does not exist in theory in Western Europe at this moment: liberal democracies principally do not allow for inequality and unequal rights for those who are regarded as members of the political community. Type 3 may, however, exist in practice, as far as racism and discrimination is given space to overthrow such high principles.

In terms of official policies, however, we find the second important divide within inclusionist policies in Europe: between type 1 that stands for multiculturalist policies on the one hand and type 2, that pertains to those forms of 'integration' policies that are mainly based on assimilationist premises.

Multicultural policies of type 1 presuppose not only political inclusion and equality in the socioeconomic domain, but also aim at cultural and religious equity. The basic premise of multiculturalism, defined as a set of normative notions on how to shape a multicultural society politically, is that immigrants cannot become equal

citizens unless state and society accept that both individuals and groups have the right to cultural difference. According to multiculturalists, the prevailing institutions and rules in society are historical and cultural products that are not neutral for newcomers and thus may need revision in order to accommodate newcomers.

Integration policies of type 2, in contradistinction, take the state and society of settlement as 'given', also in the cultural and normative sense. Newcomers are supposed to adapt at least to the public institutions of that society. This may lead to strong assimilation pressure.

Convergence of policies?

The definitions of the different types of policy described above are ideal types. As I said earlier, I have given only two extreme qualities on each dimension: positive or negative. In practice the divides between them are much fuzzier. Let us then pose the question whether positions have been moving and whether there is convergence in European integration policies.

Taking back again the distinction between the three domains, we have to conclude that the extent of convergence that has occurred is not equally strong in each of these domains. There has been some convergence in the political-juridical domain: for example, in all member states, EU rules will apply to large groups of 'third-country nationals'. Also the wide disparities between French and German naturalization legislation have narrowed somewhat. In recent years there have been in-

creasing appeals in Germany to enable children of immigrants to gain citizenship more easily. The *jus sanguinis* principle is thus being relaxed and the *jus soli* principle is being considered, while in France the opposite is happening.

The clearest pressure for convergence, however, is in the socio-economic domain. Uniform rules of the EU from above, assisted by trade union pressure within national contexts, have contributed to much more uniformity than before.

The largest disparities still exist in the cultural-religious domain. Policies related to the two most important elements in this domain, those of language and religion, show little evidence of convergence. Awareness of the need to have such policies varies significantly and pressure of European institutions is not strong here. One of the basic problems here is that language and religion are often tightly bound up with notions of national identity. More diverse policies are then easily perceived as threatening that national identity. Nevertheless some signs of convergence can be seen, often at the local level, for example in the recognition of Muslims as negotiating partners and rudimentary institutionalization of so called 'new' religions. But at the same time there are still wide disparities with regard to religious instruction in state schools and opportunities for religiously based schools.

Principles for integration policies of cities

If the foregoing brief assessment of present immigration and inte-

gration policies in European countries is essentially correct, what can be expected under conditions of unchanged policies? First of all we will see (and we see it already) a spiral movement of negative consequences of defensive immigration policies: admission policies, and particularly asylum procedures, will be increasingly jammed; the present legal instruments, starting only when candidates have already reached the territory, will turn out to be unable to steer migration processes in any significant way. Such defensive policies and its failure to control migration will have negative consequences for legally residing immigrants and integration policies. They are also not able to solve or regulate the migration pressure from outside on the one hand and the increasing demand for (often specific categories of) migrants within European countries on the other hand. I will not dwell here on the basic principles of a badly needed comprehensive and pro-active migration policy: I have formulated these principles already some years ago (Doomernik/Penninx/Van Amersfoort 1997) and they have been reiterated recently in similar form by others⁶.

For cities, and particularly for the larger metropolises in Europe, unchanged policies will lead to growing tensions between national governments and these large cities. These cities are confronted with fast and thorough changes in their population. Admission of these newcomers, however, is 'steered' by national and European policies; the consequences are for these cities. Furthermore these

newcomers are migrants of all sorts and of different origins who bring with them different cultures, religions and lifestyles. Their integration into the social embroidery of the city is not a natural process: social segregation, social exclusion and marginalization of (certain of these) immigrant groups is lurking. There is a danger of loss of the social cohesion in these cities, a threat that may be enhanced by the new phenomenon of transnational 'foot loose' individuals or groups.

There is thus a special problematic and a specific responsibility for these cities, different from that of the national authorities. And there is a need for intensive and pro-active integration policies on this local level, where the citizen should regain its original meaning: an active and accepted participant in the daily life of these cities and thus both profiting from and contributing to the health of that city. How to organize such a local integration policy? What should be the basic principles of such policy?

I will formulate three basic points for the development of such a pro-active local integration policy. The first is that such an integration should be based on a broad and *comprehensive concept of integration*. In the above analysis of present European integration policies I have distinguished three basic dimensions of the concept: the political/judicial, the socio-economic, and the cultural/religious dimension. Integration policies then should actively challenge the participation of immigrants by including and balancing these three dimensions.

In realizing an inclusive policy on the *political/juridical dimension* cities will often be confronted with barriers and limitations that come from national legislation: access to national citizenship, access to the formal political system on different levels. Apart from trying to change such national barriers cities may be quite creative by establishing alternative local participation systems, whether that pertains to advisory functions for immigrants and their organizations or their participation in implementing policies.

In promoting equality and participation in the *socio-economic domain* local authorities are much less dependent on, or hindered by limitations on other levels. In this domain city authorities can formulate and implement policies to combat socio-economic arrears of immigrants in fields like the labour market, housing and education within the city, and introduce soft or hard instruments for implementation: from stimulating migrants to strong forms of (temporary) positive action. They may also promote active anti-discrimination policies and effective instruments to implement these.

Equity in the *cultural and religious domain* is often the most problematic, although large cities – that always had the combination of greater anonymity and greater diversity in their population – do have more practical experience and possibilities here. Here the lesson from cities that did experiment with 'multicultural policies' of some sort is that new forms of diversity are most easily introduced in areas where there have been historically forms of diversi-

ty. Dutch policies, including the ones of big cities, for example show that the tradition of recognizing different religious denominations – that was politically anchored in the past in the religious pillarization of the political system – may be used to recognize institutionally 'new immigrant religions' such as Islam, Hinduism and Buddhism on an equal level, using existing legislation and old traditions (Rath et al. 1996, 1999, 2000; Lucassen/Penninx 1997). In the same vein, it is easier for countries that recognize a multilingual system of old to institutionalize to a certain extent 'new immigrant languages' (Vermeulen 1997, Lindo 1998).

Whatever the difficulties of introducing such multicultural policies and have these accepted, it is important to realize that in large globalized cities the recognition of different cultures, religions and life styles, and the ensuing multiple identities and loyalties do exist. And at the same time one should try to solicit allegiance of all these different inhabitants to the local social order to build new forms of cohesion. Recognition often turns out to be a necessary start for such a process, that can be stimulated further by engaging these groups somehow in common decision making.

This brings me to the second principle of new comprehensive local integration policies: these should be conceptualized and implemented on three levels at the same time. The first is the level of *institutions*. For our purpose here we should distinguish between two kinds of institutions. The first are general public institutions of a

society or city, such as the educational system or the political system. These general institutions should reflect the new composition of the population, simply because they are supposed to serve all inhabitants, and equally. Since such institutions have developed certain – culturally determined – ways of operating that in practice hinder access and/or equal outcome for newcomers, there is a need to adjust their practices. The second kind are specific institutions of immigrant groups themselves, such as religious or cultural institutions. They have an important functions for these groups. It is important that such specific institutions should be recognized on the same level as comparable institutions of native groups.

The second level is that of *organisations*. These organisations are in fact the concrete (but partial) manifestation of institutions: mosks associations, for example, are one of the manifestations of the institutionalization of islam. That means also that these organizations can be the concrete vehicle for promoting integration. Recognition of and mobilization of social and cultural resources of these organizations in the framework of integration policies facilitates and legitimates these policies. They may also become important partners in decision making and even in implementing integration policies.

Finally, the third level is that of *individual* migrants. Actually, in most cases integration is defined and narrowed down to this level only. However, if the above mentioned levels are not included and the reciprocal nature of integration is not explicitly recognized,

such a narrow conceptualisation approaches in practice a kind of 'forced assimilation'. On the other hand, if it is combined with integration on the institutional and organisational level, it demands from individual immigrants a readiness to live up to a limited number of basic rules that are necessary to ensure cohesion: rules of democracy, of equity and equality of all individuals, and of tolerance. Rules that give newcomers at the same time the liberty, within such basic rules, to organize their lives according to their preferences and liking. In such a conception of integration policy at the individual level it is of great importance that newcomers get the practical means and instruments to participate and in doing so develop allegiance to the local society: language courses and informative courses that give an insight in the structures and possibilities of the society and city of settlement and in the basic rules of it, are necessary building stones of any integration policy.

The third point for a new integration policy is a *strategic principle*. Starting from the concept of citizenship as defined above, policies should look analytically at citizenship and participation from two different perspectives and try to combine them in practice. These two perspectives are simply based on the assumption that you need two partners to tango: the immigrants and the receiving society or city.

The first perspective then is the '*top-down-approach*'. Here the institutional framework of the society of settlement is taken as a starting point and the question is put in how far that institutional

framework is open for participation by immigrants and ethnic minorities, or is opened and activated in the course of time. In this approach the terms of inclusion/exclusion and 'opportunity structure' are key-concepts pertaining to openness of the existing system. As far as measures are taken to stimulate participation, among others by adapting that existing system, *activation* seems to be the appropriate term in two senses: activation of the existing system and of immigrants.

The second is the '*bottom-up-approach*'. Here the central focus is on the initiatives taken by immigrants, ethnic minorities and their organizations to stand up for their (political, social and cultural) interests irrespective of institutional structures, alone or in coalition with other actors. The basic concept here is *mobilization*. The analytical distinction top-down and bottom-up, and activation and mobilization makes it possible to look at the possible mismatch and at the interaction between the two.

Focussing on local situations and the role of immigrants and local authorities in such situations one can thus identify on the one hand *channels of mobilization* for immigrants and ethnic minorities for each of the domains of citizenship mentioned above. In the cultural sphere one can think for example of mobilization through religious or cultural organizations of immigrants and their efforts to establish places of worship, religious courses or courses in immigrant languages, through parents' participation in the educational system of their children to introduce such elements in the school

system, et cetera. In the socio-economic domain immigrants may mobilize themselves also in many ways: as interest organizations defending or trying to gain social rights; by taking initiatives as entrepreneurs or self help groups. In the political-judicial domain immigrants may mobilize themselves, depending on the opportunity structure, as pressure groups outside or within existing political parties, by establishing 'immigrant parties' or action groups, or to call for consultative bodies.

On the other hand one can identify the opportunity structure for such action, or the *channels of activation*. Parallel institutions and policies can be created to function as liaisons between local authorities and immigrants and ethnic minorities, such as Contact and Co-ordination Groups, created for the inclusion of all majority and minority groups with a broad remit to improve relations; Working and Co-ordination Groups, comprised of government departments dealing with immigrants and ethnic minorities for the purpose of sharing information and coordinating programmes and activities; Parliaments or Forums of Migrant Workers or Ethnic Minorities which have the function of articulating their interests and pressing for the implementation of policies; or Advisory Councils with broad scope for sharing information, expressing concerns, distributing resources, and lobbying for interests.

Conclusion

As stated earlier, the world is confronted with the basic paradox that

states try to handle the migration phenomenon that is rooted in global developments, in a framework that is still essentially based on the nation-state premise. This premise divides the world into separate political communities and territories, in which migration is an anomaly. States have and use their sovereignty to develop immigration policies in which they decide on admission or refusal of migrants. In recent times, however, such policies have lost much of their regulatory power and have more and more become 'symbolic' policies.

Large metropolises in Western Europe and elsewhere have become the concrete locus where consequences are visible. These cities have changed considerably and swiftly. I have argued that there is a need for new concepts of integration policies and new strategies for its implementation in order to retain, and sometimes regain viability and social cohesion in these cities. In my view large cities are in principle in a better position than national governments to develop and implement such new policies. Out of the rich

and diverse laboratory of these cities new remedies for viable and cohesive local communities may emerge, if local authorities have the courage to coin integration policies based on a comprehensive and reciprocal concept of integration and use strategies that enable them to use the social and cultural resources that newcomers bring with them, and thus acquiring allegiance of newcomers to the local community.

Notes

- 1 International Metropolis is global network of research, governmental and NGO-partners that acts as a forum for discussion on ways of improving policies and programmes for effectively managing the impact of immigration and diversity in large cities. Rinus Penninx is the European co-chair of Metropolis. He is also one of the co-ordinators of a UNESCO-sponsored international research programme called '*Multicultural Policies and Modes of Citizenship in European Cities (MPMC)*'. This contribution draws and builds on work done in these contexts. Penninx is also director of the Research Programme of the IMES at the Universiteit van Amsterdam. For further information consult the website of Metropolis (<http://www.international.metropolis.net>), UNESCO (<http://www.unesco.org>) and IMES (<http://www.pscw.uva.nl/imes/>).
- 2 For a recent overview of this literature see the special issue of *Ethnic and Racial Studies*, Vol. 22 (1999) 2, particularly the introduction and conclusion by Portes et al.
- 3 Sweden was in fact the first country to change its policies already in the 1970s.
- 4 Policies of cities are to a great extent dependent on positions that have been taken and policies that have been adopted at the national level. Nevertheless, local policies within national contexts may vary significantly: cities may on the one hand circumvent or compensate restrictions of national policies, for example by creating special structures for political participation such as Advisory Councils; on the other hand cities may neglect or refuse to implement inclusionist national policies in other cases.
- 5 Variations in the right part of the scheme reflect differences in soft and harder kinds of 'temporary migration': the types of column 5 and 6 represent policies that contest essential notions of equality and equal rights in liberal democracies in relation to these migrants, such as equal wages, provisions, right to benefits.
- 6 See Patrick Weil's contribution to this conference. Also the contribution of the European Commissioner of Justice and Home Affairs reflects some of these new principles. See also the recent publication of the Bertelsmann Foundation et al. (Guetersloh, 2000).

References

- Bauböck, R.:** *Transnational Citizenship. Membership and Rights in International Migration*. Avebury, Aldershot 1994.
- Bauböck, R., A. Heller and A.R Zolberg (eds):** *The Challenge of Diversity. Integration and*

- Pluralism in Societies of Immigration*. Avebury, Aldershot 1996.
- Bertelsmann Foundation**, Bertelsmann Group for Policy Research and the German Marshall Fund of the United States: *Migration in the New Millennium. Recommendations of the Transatlantic Learning Community*. Bertelsmann Foundation Publishers, Guetersloh 2000.
- Brubaker, R.W. (ed.):** *Immigration and the Politics of Citizenship in Europe and North America*. University Press of America, Lanham 1989.
- Brubaker, R.W.:** *Citizenship and Nationhood in France and Germany*. Harvard University Press, Cambridge 1992.
- Doomernik, J., R. Penninx and H. van Amersfoort:** *A Migration Policy for the Future; Possibilities and Limitations*, Migration Policy Group, Brussels 1997.
- Hammar, T.:** *Democracy and the Nation State. Aliens, Denizens and Citizens in a World of International Migration*. Avebury, Aldershot 1990.
- Kymlicka, W.:** *Multicultural Citizenship: a Liberal Theory of Minority Rights*. Clarendon Press, Oxford 1995.
- Lindo, F.:** *De positionering van het Nederlandse minderhedenbeleid in vergelijkend perspectief. Overzichtnotitie Integratiebeleid 1998*. Background study to the advisory report 'Integratie in perspectief. Advies over integratie van bijzondere groepen en van personen uit etnische groeperingen in het bijzonder'. The Hague:RMO/Sdu Publishers 1998.
- Lucassen, J. and R. Penninx:** *Newcomers, Immigrants and their Descendants in the Netherlands 1550–1995*, Het Spinhuis, Amsterdam 1997.
- Marshall, T.H.:** *Citizenship and social Class and other Essays*. Cambridge University Press, Cambridge 1950.
- Portes, A.:** 'Conclusion: Towards a new world – the origins and effects of transnational activities'. In: *Ethnic and Racial Studies* 22 (1999) 2, 463 ff.
- Portes, A., L.E. Guarnizo and P. Landolt:** 'The study of transnationalism: pitfalls and promise of an emergent research field'. In: *Ethnic and Racial Studies* 22 (1999) 2, 217–237.
- Rath, J., R. Penninx, K. Groenendijk and A. Meyer:** The politics of recognizing religious diversity in Europe. Social reactions to the institutionalization of Islam in the Netherlands, Belgium and Great Britain'. In: *The Netherlands' Journal of Social Sciences*, Vol. 35 (1999), 1, 53–68.
- Rath, J., R. Penninx, K. Groenendijk and A. Meyer:** *Nederland en zijn Islam; een ontzuilende Samenleving reageert op het ontstaan van een Geloofsgemeenschap*, Het Spinhuis (MES-reeks nr. 5), Amsterdam 1996. (English translation forthcoming: *Western Europe and its Islam*. Amsterdam, Het Spinhuis 2000)
- Soysal, Y.N.:** *Limits of Citizenship. Migrants and Postnational Membership in Europe*. Chicago University Press, Chicago 1994.
- Vermeulen, H. (ed.):** *Immigrant Policy for a multicultural Society. A comparative Study of Integration, Language and religious Policy in five Western European Countries*. Brussels/Amsterdam: MPG/IMES, 1997.
- Vitorino, A.:** 'Towards a Common Migration Policy for the European Union'. Contribution to the conference 'Migrations. Scenarios for the 21st Century', Rome, Italy, July 12–14, 2000.
- Weil, P.:** 'The State Matters. Immigration Policies in Developed Countries: a Comparative Approach (Europe-North America)'. Contribution to the conference 'Migrations. Scenario's for the 21st Century', Rome, Italy, July 12–14, 2000.
- Young, I.M.:** *Justice and the Politics of Difference*. Princeton University Press, Princeton NJ 1990.

Suomalaiset Ruotsissa

II maailmansodan jälkeen

Jouni Korkiasaari

Tilastollista taustaa

Tilastojen mukaan Suomesta on vuoden 1945 jälkeen muuttanut Ruotsiin noin 540 000 henkeä ja päinvastaiseen suuntaan 300 000. Ruotsille tämä siirtolaisuus on merkinnyt jälkeläiset mukaan lukien yli puolen miljoonan hengen väestönlisäystä ja Suomelle tietenkin vastaavaa tappiota.

Vuonna 1930 Ruotsissa asui noin 10 000 Suomessa syntyneitä henkilöä. Kaksikymmentä vuotta myöhemmin heitä oli jo noin 45 000 ja vuonna 1960 yli 100 000. Seuraavan vuosikymmenen aikana lukumäärä vielä kaksinkertaistui ja oli enimmillään yli 250 000 (1980). Sen jälkeen se on paluumuuton ja uusien Ruotsiin tulijoiden suhteellisen vähäisen määrän vuoksi laskenut alle 200 000:n. Noin 100 000:lla ruotsinsuomalaisella on edelleen Suomen kansalaisuus.

Kirjoittaja on Turussa toimivan Siirtolaisuusinstituutin erikoistutkija. Artikkelin perustuu instituutin joulukuussa 2000 julkaisemaan historiateokseen "Suomalaiset Ruotsissa", jonka toisena kirjoittajana oli Suomen Kansallisarkiston pääjohtaja Kari Tarkiainen.

Vuoden 1999 lopussa Ruotsissa asui virallisen tilaston mukaan noin 250 000 Ruotsissa syntyneitä toisen sukupolven ruotsinsuomalaisia. Ensimmäisen ja toisen sukupolven suomalaisten määrä oli siten yhteensä 450 000. Kolmannen ja neljännen polven ruotsinsuomalaisista ei ole tilastoja. On kuitenkin arvioitu, että nämä sukupolvet mukaan lukien ruotsinsuomalaisia olisi 550 000, ehkä enemmänkin.

1990-luvun lopulla yli 90 prosenttia Ruotsin suomalaissyntyisestä väestöstä oli asunut siellä vähintään 10 vuotta ja kaksikolmasosaa yli 20 vuotta.

Vielä 1950-luvulla pääosa Ruotsiin muuttaneista suomalaisista asettui Tukholman ympäristöön ja pohjoisessa maiden välisen rajan tuntumaan. 1960-luvun suuri muuttoaalto levitti suomalaisasutuksen tasaisemmin koko Ruotsin alueelle, erityisesti Keski-Ruotsin teollisuuspaikkakunnille Tukholman ja Göteborgin väliselle alueelle. Tukholman läänin vetovoima palautui kuitenkin vähitellen entiselleen. Vuonna 1999 noin kolmasosa ruotsinsuomalaisista asui siellä. Tukholman jälkeen suurimpia yksittäisiä "suomalaiskuntia" olivat Göte-

borg, Södertälje, Eskilstuna, Västerås, Botkyrka ja Borås. Lisäksi joissakin Pohjois-Ruotsin kunnissa suomalaisväestön suhteellinen osuus kunnan väestöstä oli hyvinkin suuri. Esimerkiksi Haaparannassa yli kolmasosa ja Ylitorniolla lähes viidesosa asukkaista oli Suomessa syntyneitä.

Perinteisesti suomalaiset ovat olleet selvästi suurin maahanmuuttajaryhmä Ruotsissa. Vuosien 1969–1970 suuren muuton jälkeen heitä oli enemmän kuin muita ulkomaalaisia yhteensä. Sen jälkeen Ruotsiin on tullut muista maista sekä suuria pakolaisryhmiä että tavallisia siirtolaisia. Toinen sukupolvi mukaan lukien ruotsinsuomalaiset muodostavat silti edelleen lähes puolet Ruotsin ulkomaista syntyperää olevasta väestöstä.

1940- ja 1950-luvut – pioneerien aika

Muuttoliike Ruotsiin alkoi kasvaa heti sodan jälkeen. Ajan tilastoissa näkyvät myös Ruotsiin jääneet sotalapset, jotka merkittiin virallisesti maahanmuuttaneiksi vasta muutaman vuoden viiveellä. Tulokkaiden joukossa oli mm. poliittisista syistä lähteneitä, mut-

muuttajat olivat pioneereja, jotka avasivat tietä seuraavan vuosikymmenen joukkomuutolle.

1960-luku – siirtotyöläisten aika

1960-luvun alussa suuret sodan jälkeen syntyneet ikäluokat alkoivat tulla työikään ja tulvia työmarkkinoille. Voimakas talouselämän rakennemuutos työnsi heitä pois maaseutuelinkeinosta kotimaan nopeasti teollistuville kaupunkiseuduille, mutta Ruotsin veto oli monille vielä suurempi houkutus. Muutolle ei ollut mitään muodollisia eikä juuri muitakaan esteitä. Palkat taas olivat Ruotsin työvoimapulan ja kehittyneemmän talouden vuoksi vähintään puolet korkeampia kuin Suomessa.

Ruotsiin lähdettiin ennen muuta 'rahan perässä' siirtotyöläisiksi tyydyttämään naapurimaan pohjattomalta tuntunutta teollisuuden työvoimapulaa. Toki nuorten ihmisten seikkailun- ja kokeilunhalullakin oli siinä osansa. Voimakkaimmillaan muuttoliike sai aikaan jo suoranaisen "joukkopsykoosin" piirteitä, jolloin lähdölle ei enää edes mitään selviää syytäkään tarvittu. Moni lähti "siltä istumalta" matkaan työvoimaa aktiivisesti etsineiden ruotsalaisvärväreiden tai lomalla käyneiden sukulaisten houkuttelemana. Virran mukana ajautui paljon sellaisiakin, joiden "eväät" selviytyä vieraassa kieli- ja kulttuuriympäristössä olivat heikot.

Edellisillä vuosikymmenillä tulleet pioneerit olivat usein jo niin ruotsalaistuneita, etteivät he välttämättä olleet kovin innostuneita uusista tulijoista ja halusi-

ta pääosa tuli etsimään Ruotsista parempia elinoloja Suomen ankeiden sodanjälkeisten olojen ajamana. Huomattava osa heistä oli ruotsinkielisiä tai ainakin auttavasti ruotsia osanneita, joille muutto oli helpompaa kuin 'umpisuomenkielisille'.

Liikkeelle lähdettiin yksittäin tai perheittäin. Mistään joukko-

muutosta ei vielä ollut kysymys. Toki monilla tulopaikkakunnilla löytyi pian omia maanmiehiä, joiden kanssa solmittiin ystävyys-suhteita. Suomenkielisistäkin monet hallitsivat sen verran ruotsia, että sillä tultiin välttävästi toimeen esimerkiksi työpaikalla. Samalla kielen oppiminen lähti hyvin alkuun. 1940- ja 1950-luvun

vat ehkä jopa tehdä näihin jonkinlaista ”pesäeroa”. Työpaikoilla he silti joutuivat ruotsia osaavina ottamaan tulokkaita vastaan ja opastamaan nämä ”talon tavoille”.

Joukkomuuton jälkimainingeissa alkoi pian näkyä monenlaisia sosiaalisia ja psyykkisiä ongelmia. Suomalaiset alkoivat hakea mm. yhdistystoiminnan kautta tukea toisistaan. Myös työoloissa oli paljon epäkohtia, jotka synnyttivät ammatillista järjestäytymistarvetta. Yhteiskuntakin ryhtyi kehittämään maahanmuuttajapolitiikkaansa ja parantamaan siirtolaisten oloja. Ruotsin ohella siirtolaisten asioita alettiin ahkerasti seurata ja tutkia myös Suomessa.

Paikallistasolla alkanut seura-toiminta oli pitkään varsin hapa-roivaa ja keskittyi lähinnä huvituksiin ja yhdessäoloon, jolla tyydytettiin mieltä kaihertavaa kotikaipuuta ja vapaa-ajan tarpeita. Tämä rooli sille jäi myöhemmin, vaikka mukaan tuli vähitellen vakavampiakin tehtäviä. Pääosin edunvalvonta kuitenkin jä-tettiin yhteisille keskusjärjestöille, etenkin Ruotsinsuomalaisten Keskusliitolle.

1960-luvulla useimmat suomalaiset ajattelivat tulleensa Ruotsiin vain muutamaksi vuodeksi töihin ”tienaamaan” ja palaavansa sitten takaisin kotimaahan. Ja näin moni tekikin, vaikka pääosa kuitenkin jäi.

1970-luku – asettumisen aika

1970-luku oli vilkasta oman paikan hakemista ja järjestäytymisen aikaa niin vapaa-ajan kuin omien etujen ajamisenkin alueella. Huo-

Ruotsinsiirtolaisuuden työntö- ja vetotekijät

Yleiset edellytykset

- Suomen ja Ruotsin yhteiskuntien samanlaisuus (kulttuuri, työelämä, hallinnolliset instituutiot, lait ym.)
- Historialliset yhteydet
- Läheinen sijainti
- Kieli (suomenruotsalaiset)

Suomen työntö

- Sodanjälkeinen elämisen ankeus, ”itänaapurin pelko”
- Talouselämän jyrkät suhdannevaihtelut, työttömyys, matala tulotaso, sosiaaliturvan puutteellisuus
- Elinkeinoelämän maatalousvaltaisuus, suuri pientilojen määrä, maatalouselinkeinon käyminen kannattamattomaksi
- Sisä- ja ulkopoliittinen epävakaus
- Talouspoliittinen ”shokkihoito” (suuret devalvaatiot, peltojen paketointi ym.)
- Suurten ikäluokkien synnyttämät paineet työmarkkinoilla

Teollisuuskeskusten asuntopula

- Nuorten ikäluokkien kasvaneet elintaso-odotukset.

Ruotsin veto

- Nopea teollinen kehitys ja siitä aiheutunut työvoimapula, työvoiman värväys
- Korkea palkka- ja elintaso Suomeen verrattuna
- Taloudellinen ja poliittinen vakaus
- Aikaisemmin muuttaneiden välittämä tieto Ruotsin oloista, ”sukulaisvärväys”

nojen työolojen, lasten kieli- ja kouluvaikeuksien, puuttuvien yhteiskunnallisten vaikutusmahdollisuuksien, elämän sivuraiteille joutuneiden maanmiesten ja monien muiden sekä isojen että pienten ongelmien karu arki sävytti ruotsinsuomalaisten elämää koko vuosikymmenen ja vielä senkin jälkeen.

Useimmat kuitenkin löysivät paikkansa ja alkoivat oppia uuden kotimaansa tavoille. Moni parikymppisenä maahan tullut avioitui maanmiehensä tai -naisensa kanssa ja hankki lapsia. Entinen kotimaa ja sukulaiset siellä

olivat edelleen lähellä sydäntä. Lomille Suomeen lähdettiin innokkaasti ja vähän näyttämisen halustakin. Osa alkoi kypsytellä mielessään myös paluuta. Joku sitä yrittikin, mutta saattoi palata pettyneenä takaisin Ruotsiin, kun työtä ja asuntoa ei Suomesta löytynyt tai palkka ei tyydyttänyt.

Vaikka ongelmia oli eikä elämä ollut aina helppoa, oli siinä kuitenkin jonkinlaista hohtoa – ainakin jälkeensä muistellessa. Elettiin kuin ”Villissä lännessä”, jossa kaikki oli nuorta ja kyntämätöntä. Harmaampi arki oli vielä edessäpäin.

Ruotsalaisten suhtautuminen suomalaisiin siirtolaisiin oli 1960-luvulla ja vielä senkin jälkeen varsin kielteinen. Parissa vuosikymmenessä tilanne muuttui olennaisesti, kun siirtolaisten elinolot vakiintuivat ja Suomen elintaso saavutti Ruotsin tason. Erityistä huomiota sai osakseen 1980-luvulla alkanut Suomen yrityselämän siirtyminen Ruotsiin yritystostojen kautta. Ruotsinsuomalaisen piirtäjä-kuvittaja Markku Huovilan pilapiirros karrikoi hyvin ruotsalaisten asenteissa tapahtunutta muutosta.

1970- ja 1980-lukujen vaihteessa ruotsinsuomalaisuus eli eräänlaista kukoistuskautta. Tuolloin ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisten määrä oli korkeimmillaan ja pääosa heistä oli asunut Ruotsissa jo niin kauan, että elämä oli vakiintunut omiin uomiinsa. Järjestö-, kulttuuri- ja urheiluelämä oli vilkasta. Lasten koulu- ja päivähoitoasiat huolestuttivat edelleen vanhempia ja innostivat heitä aktiiviseen toimintaan ongelmien korjaamiseksi jopa koululakkojen avulla. Oman vähemmistön elämää ja ongelmia koskevaa tutkimustakin tehtiin ahkerasti. Yhtenä syynä tähän vireyteen oli se, että Ruotsin valtio antoi vielä melko avokätisesti taloudellista apua vähemmistöjen toimintaan 1970-luvun puolivälissä omaksutun vapaamielisen siirtolaispolitiikan seurauksena. Merkkejä tämän avokä-

tisyyden loppumisesta alkoi kuitenkin näkyä uudelle vuosikymmenelle siirryttäessä, kun talous kiristyi ja päätävältä siirtolaisasioissa siirtyi enemmän kunnille.

1980-luku – kukoistuksen, epävarmuuden ja paluumuuton aika

Vuosikymmenen alku oli toiveikasta aikaa. Monenlainen ruotsinsuomalaisten toiminta jatkui viireinä. Kasvava paluumuutto Suomeen alkoi kuitenkin herättää huolta erityisesti yhdistys- ja järjestöelämässä. Kouluikään tulleiden lasten tulevaisuudesta huolestuneet vanhemmat joutuivat valinnan eteen: oli päätettävä palataanko Suomeen vai jäädäänkö Ruotsiin. Ne, joilla myös oma kotikaipuu oli vahva, päätyivät paluuvaihtoehtoon. Päätöstä helpotti osaltaan se, että Suomen ta-

lous oli saavuttanut Ruotsin tason ja työmahdollisuudet kotimaassa näyttivät varsin hyviltä. Ruotsissa alkaneen talouden rakenneuutoksen seurauksena moni oli lisäksi joutunut 'saneeratuksi' pois työelämästä tai oli raskaan työn rasittamana siirtynyt ennenaikaiseläkkeelle.

Tämä ja osin jo edellinenkin vuosikymmen olivat myös virkamiesten, järjestöihmistien ja tutkijoiden vuosikymmeniä. Siirtolaisten asioita vatvottiin erilaisissa seminaareissa, komiteoissa, työryhmissä, mietinnöissä ja tutkimuksissa. Tavallinen rivisiirtolainen niitä tuskin huomasi tai noteerasi, mutta sai kuitenkin nauttia niiden hedelmistä erilaisina uudistuksina ja epäkohtien korjauksina. Kaiken kaikkiaan 1980-luku oli harmaan puurtamisen ja järjestäytymisen aikaa, jolloin "Villi länsi" vähitellen kesyntyi tai kesytettiin.

Tällä vuosikymmenellä uusien Suomesta tulijoiden määrä väheni ja heidän koostumuksensa alkoi muuttua. Työtä näille aiempaa selvästi korkeammin koulutetuille saapujille löytyi vielä laajenevalta julkiselta sektorilta mm. hoito- ja opetustyöstä sekä kuntien siirtolaispalveluista. Tutkimusyhteisö ja ruotsinsuomalaisten omatkin aktiviteetit työllistivät heistä osan mm. järjestötoiminnan, kulttuurielämän ja suomenkielisten tiedotusvälineiden palveluksessa. Pettyneitä Ruotsiin palaajiaakin oli joukossa melko paljon. Näistä uudensuomalaisista tulijoista kohosi sittemmin esiin monia "herättelijöitä", jotka lähtivät ensimmäisinä vaatimaan ruotsinsuomalaisille Ruotsin valtion virallista tunnustusta yhtenä maan pysyvistä vähemmistöistä. Toki

mukana oli myös vanhoja konkareita.

Pääosalle suuren siirtolaispolven ruotsinsuomalaisistakin alkoi vähitellen kypsyä mielessä ajatus, että Ruotsi on heidän uusi, pysyvä kotimaansa. Suomi tuntui vieraalta, kun lapset ja kaikki läheiset ystävätkin asuivat Ruotsissa. Ruotsalaistuneet lapset eivät Suomea kaivanneet, ja itsekin oltiin jo monessa suhteessa kuten ruotsalaiset. Tutut elämäkuviot ja kovalla työllä saavutettu taloudellinen turvallisuus olivat nekin tärkeitä pidäkkeitä. Tältä pohjalta alkoi vähitellen kehittyä ruotsinsuomalainen vähemmistöidentiteetti, jonka haparoivat ensiaskeleet alkoivat näkyä myös järjestöelämässä ennennäkemättömänä ”yhteen hiileen puhaltamisena”.

1990-luku – vähemmistön aika

1990-luku oli ennen muuta vähemmistöajattelun kypsymisen vuosikymmen, jolloin edellisen vuosikymmen haparoivat ja täsmentymättömät pyrkimykset alkoivat konkretisoitua ja tuottaa hedelmää. Valtion ja kuntien talouden edelleen kiristyessä ruotsinsuomalaiset ja muutkin siirtolaiset joutuivat ottamaan enemmän vastuuta itseään koskevissa asioissa, mikä näkyi erityisesti koulukysymyksissä. Kehitys huipentui omien yksityiskoulujen perustamisena, mikä katsottiin ainoaksi vaihtoehdoksi kuntien suhtautuessa nihkeästi kunnallisten koulujen suomenkielisen opetuksen kehittämiseen. Valtion muuttunut suhtautuminen siirtolaisten omien koulujen rahoittamiseen teki sen toisaalta mahdolliseksi.

”Ensi kerran lomalle Suomeen autolautta S/S Vikingillä heinäkuussa 1959. Veikko Kantola ajamassa vm-56 Opel Recordiaan lautalle. S/S Viking aloitti liikenteen 1/6-59 reitillä Gräddö–Korppoo. Matka kesti 5,5 tuntia.” – Vielä 1970-luvulla vuoden kohokohta useimpien ruotsinsuomalaisten elämässä oli kesälomalle lähtö Suomeen. 1980-luvulla into alkoi jo laantua. – Kuva: Raimo Rajala/Ruotsinsuomalaisten arkisto.

Vähemmistövaatimukset etenivät ja konkretisoituivat asteittain. Sinnikkyys palkittiin lopulta uuden vuosituhannen alkaessa Ruotsin valtion myöntäessä maan viidelle perinteiselle vähemmistölle ja heidän kielelleen – ruotsinsuomalaisille, Tornionlaakson meänkielisille ja saamelaisille sekä romanien chib-kieltä ja juutalaisten jiddish-kieltä puhuville – virallisen vähemmistöaseman, tosin tietyin alueellisin rajoituksin. Vähemmistölaki otettiin vastaan tyydytykseltä, vaikka se ei kaikkia toiveita täyttänytkään, eikä sen lopullisista vaikutuksista ollut varmuutta.

Vähemmistölaki oli selvä merkki siitä, että myös ruotsalaiset olivat alkaneet nähdä ruotsinsuomalaiset maan pysyvänä väestönä, jolla on tiettyjä oikeuksia ja erityisiä yhteiskunnan tukea vaa-

tivia kielellisiä ja kulttuurisia tarpeita. Samalla se oli osoitus siitä, että ruotsinsuomalaiset olivat pääsemässä alemmuudentunteestaan ja Ruotsissa olon kokemisesta vain väliaikaiseksi elämänvaiheeksi. Tilalle tuli ylpeys omasta erityisidentiteetistä, ruotsinsuomalaisuudesta.

2000-luku – jälkipolvien aika

Miten käy ruotsinsuomalaisuuden uudella vuosituhannella? Siihen on varmuudella mahdotonta vastata. Yksi luonnollinen vertailukohta ovat amerikansuomalaiset. Yhdysvaltoihinhan suomalaisia muutti aikoinaan lähes yhtä paljon kuin myöhemmin Ruotsiin.

Amerikassa suomalaisuus elää edelleen melko vahvana, mutta monessa suhteessa valtakulttuu-

Merkittäviä vuosilukuja ruotsinsiirtolaisuudessa

- 1943 Ruotsi poistaa pohjoismaalaisilta työluvapakon.
- 1949 Ruotsi poistaa viisumipakon suomalaisilta.
- 1954 Yhteisopohjoismainen työmarkkinasopimus voimaan; passi- ja oleskelulupapakko poistetaan pohjoismaalaisilta.
- 1955 Pohjoismainen sosiaaliturvasopimus solmitaan.
- 1965 Ruotsi rajoittaa maahanmuuttoa Pohjoismaiden ulkopuolelta.
- 1967 Suomi devalvoi markan.
- 1969–70 Peltojen paketointi Suomessa.
- 1971–74 Suomessa työvoimapula; Suomi saa muuttovoittoa paluumuuttajista; paluumuuttokampanja.
- 1973 Työvoiman kanavointisopimus.
- 1977 Syvä suhdannetaantuma Suomessa, ennätystyöttömyys.
- 1981 Uusi paluumuuttokausi alkaa ja se kestää koko vuosikymmenen; Suomen talous kehittyi voimakkaasti koko 1980-luvun.
- 1990-luvun alku. Syvä lama ja talouselämän rakennemuutos Suomessa; maiden välinen muuttoliike hiljenee alimmilleen toisen maailmansodan jälkeen.
- 1990-luvun loppu. Talouselämä elpyy kummassakin maassa ja muuttoliike tasapainottuu ”luonnolliselle” tasolleen.

riin sulautuneena. Vain pieni osa kaikkein vanhimman polven edustajista osaa enää suomen kieltä. Kolmannen ja neljännen polven amerikansuomalaiset ovat pääosin jo ”sekoitus” monia eri kansallisuuksia, eikä suomalaisuus useinkaan ole niistä hallitsevin. Jälkipolvia suomalaisuus kiinnostaa usein vain sukututkimusharrastuksen kautta.

Ruotsissa suomalaisuudella on paremmat mahdollisuudet säilyä kuin Amerikassa. Yksi siihen vaikuttava tekijä on Suomen läheisyys, jonka ansiosta yhteydenpito sukulaisiin ja suomalaisuuteen on helppoa, ja tiedotusvälineiden kautta Suomen tapahtumiin ja kieleen voi olla yhteydessä vaikka päivittäin. Ruotsalaisen ja suo-

malaisen kulttuurin samanlaisuus vähentää toisaalta sulautumistarvetta. Lisäksi Ruotsi tukee monin tavoin monikulttuurisuutta ja etnisten vähemmistöjensä toimintaa. Vaikka sulautumispainetta on, ne ovat aivan eri luokkaa kuin ”sulatusunipolitiikastaan” tunnetussa Yhdysvalloissa.

Tietenkin on selvää, että mitä useamman polven ruotsinsuomalaisesta on kysymys sitä kauemmas hän on etäännytynyt suomalaisuudesta. Vaikka uudet siirtolaiset Suomesta tuovat jatkuvasti ’uutta verta’ jopa tuhansia henkilöitä vuosittain, on se kuitenkin hyvin pieni määrä aikaisempiin vuosikymmeniin verrattuna, eikä siten riitä ylläpitämään esimerkiksi ruotsinsuomalaista yhdis-

tyskenttää yhtä laajana ja elinvoimaisena kuin mitä se on tähän asti ollut. Tämä on jo ollut pitkään nähtävissä mm. Suomi-seurojen jatkuvasti vähenevistä jäsenmääristä. Pienillä paikkakunnilla seuratoiminta lakastuu ja lopahtaa kokonaan ensimmäisen polven jäädessä syrjään. Näin on jo joillakin paikkakunnilla käynytkin.

Toisessa sukupolvessa suomalaisuus on jo hyvin erilaista ja ”väljentyntä” ensimmäiseen polveen verrattuna. Ja tietenkin kyse on silloin ruotsinsuomalaisuudesta eikä enää vain suomalaisuudesta. Kuinka ’ohueksi’ suomalainen osuus siitä väljähtyy, riippuu osaksi siitä, kuinka hyvin ensimmäinen polvi onnistuu saamaan lapsensa mukaan esimerkiksi nykyiseen yhdistystoimintaan. Tämä on osoittautunut hyvin vaikeaksi, koska kiinnostus omiin juuriin herää yleensä vasta kypsemmällä iällä, jolloin sukulaissuhteet ja kulttuuriset siteet esisien perintöön ovat monilla jo hyvin heikot ja osin katkenneet.

Ruotsinsuomalaisten vaikutus Ruotsissa

Ruotsinsuomalaiset ovat vuosatojen kuluessa jättäneet monenlaisia jälkiä ruotsalaiseen yhteiskuntaan. Suurena väestöryhmänä he ovat vaikuttaneet merkittävästi Ruotsin siirtolais-, vähemmistö- ja yhteiskuntapolitiittisiin uudistuksiin ja tasa-arvokehitykseen mm. koulu- ja työelämässä. Yksilötasolla suomalaisuuden vaikutus on tietenkin pääosin ilmennyt aivan tavallisessa arkielämän työssä esimerkiksi siten, että työ on tullut tehtyä tavallista parem-

min ja sinnikkäämmin. Tämän työn arvon ja ahkeruuden ovat tunnustaneet myös ruotsalaiset. On jopa sanottu, että ilman suomalaista työvoimaa koko Ruotsin sodanjälkeisen talouselämän kehitys olisi hidastunut, eikä se ilman heitä olisi kehittynyt yhdeksi maailman kehittyneimmistä talouksista.

Yrityselämässä suomalaisuus on näkynyt selvimmin silloin, kun jokin suomalainen yritys on hankkinut omistukseensa ruotsalaisen yrityksen. Tällaiset yritysostot olivat erityisen yleisiä 1980-luvulla. Samaa on tietenkin tapahtunut toisinkin päin. Vuoden 1999 lopussa Ruotsissa oli liki 450 suomalaisomistuksessa olevaa yritystä, jotka työllistivät yli 49 000 henkeä.

Yksittäisiä suomalaisia on kohonnut Ruotsissa hyvinkin korkeisiin asemiin. Usein he ovat olleet suomenruotsalaisia, joiden on äidinkieltensä, kulttuuritaustansa ja ruotsalaisen nimensä vuoksi ollut helpompi kivetä yhteiskunnan ”tikapuilla”. Ruotsalaiset harvoin edes tietävät heidän olevan taustaltaan suomalaisia. Harva myöskään tietää, että monen merkittävän ruotsalaisen vaikuttajan, kuten pitkäaikaisten pääministerien Tage Erlanderin ja Olof Palmén sukujuurista osa ulottuu Suomeen.

Esimerkkejä merkittäviin asemiin Ruotsissa kohonneista suomalaisista ovat mm. Nobelin palkinnon voittanut tiedemies Ragnar Granit, Expressen-lehden perustaja ja päätoimittaja Carl-Adam Nycop, Aftonbladetin päätoimittaja Yrsa Stenius, Svenska Dagbladetin päätoimittaja Hannu Olkinuora ja Ruotsin Radion

päällikkö Otto Nordenskiöld. Poliitikan alueella on kymmenkunta suomensyntyistä noussut aina valtiopäiville asti. Kunnallisvaltuutettuina ja ammattiyhdistysliikkeen luottamustehtävissä heitä on ollut tuhansia. Samanlaisia esimerkkejä löytyisi helposti muiltakin elämänaloilta.

Siirtolaisista vähemmistöksi

Suurimman joukkosiirtolaisuuden aikoihin ruotsalaisten asenteet suomalaissiirtolaisia kohtaan olivat varsin kielteisiä. ”En finne igen” ja ”finnjävel” -tyyppiset nimittelyt olivat tavallisia jopa tiedotusvälineissä. Sittemmin ruotsalaisten suhtautuminen suomalaisiin ja ruotsinsuomalaisiin on muuttunut merkittävästi. Kielteisessä sävyssä suomalaiset näkyvät julkisuudessa enää harvoin. Tavallisia ovat sen sijaan uutiset suomalaisten menestyksestä ruotsalaisessa talous- ja kulttuurielämässä. Suomi nähdään maana, joka kilpailee tasaväkisesti ruotsalaisten kanssa eri elämänalueilla. Tästä Suomi-kuvan myönteistymisestä ovat saaneet osansa myös ruotsinsuomalaiset, jotka ovat siihen itsekkin merkittävästi vaikuttaneet. Samalla se on tietenkin osoitus suomalaisten sopeutumisesta ruotsalaiseen yhteiskuntaan.

Keväällä 2000 Ruotsissa voimaan astuneen vähemmistölain myötä ruotsinsuomalaiset ovat saaneet uutta uskoa suomalaisuuden säilymiseen Ruotsissa. Tämä on näkynyt monenlaisena aktiivisuuden lisääntymisenä eri elämänalueilla. Ruotsinsuomalaisuuteen suhtaudutaan ylpeydellä ja siitä on tullut mm. tärkeä meriit-

1980-luvun koulukonfliktit olivat ehkä merkittävin yksittäinen syytke ruotsinsuomalaisten vähemmistökamppailun käynnistymiselle. – Kuva: Ruotsinsuomalaisten arkisto.

ti työelämässä. Esimerkiksi Suomen ja Ruotsin välillä kauppaa käyvässä yrityksissä ruotsinsuomalaisista on tullut kummankin maan kieltä taitavina hyvin kysyttyjä työntekijöitä. Vastapainoksi on tullut myös takaiskuja, kun suomen kielen asemaa on lain hengen vastaisesti pyritty heikentämään mm. yliopistoissa.

Uuden vuosituhannen alkaessa ruotsinsuomalaisuus on tullut merkittävään murrosvaiheeseen ensimmäisen sukupolven väistyessä monista tärkeistä tehtävistä. Suomesta tulee jonkin verran tilalle uusia tulijoita, mutta ennen muuta avainasemassa on toinen sukupolvi. Sen kiinnostuksesta vanhempiensa perintöön riippuu paljolti se, mihin suuntaan ruotsinsuomalaisuus kehittyy tulevana vuosikymmeninä.

Opiskelijoiden sopeutuminen: Suomalaisopiskelijoiden Viro-kuva ja virolaisopiskelijoiden Suomi-kuva

Katariina Tuominen

”Ennen Tarton yliopistoon tuloa kuvittelin, että virolaiset ovat ystävällistä neuvostokansaa, että he ovat kollektiivisia, köyhiä, melankolisia, on paljon rikollisuutta, mutta kansa on silti rehellistä ja vieraanvaraista. Nykyinen mielikuvani on täynnä vastakohtia. Yksilö voi olla (ja onkin) ystävällinen ja älykäs, mutta yhteiskunnallisella tasolla on levinnyt omanedun tavoittelu, itsekäs tyyli. Rahalla on suuri merkitys. Yhteiskunta on muutosvaiheessa, on paljon vastakoh-taisuuksia ja epäloogisuutta.”

”Jouluksi kotiin. Ja sen jälkeen, kun opinnot ovat ohi, muutan takaisin Viroon. Miksi minä tänne (Suomeen) jäisin?”

Muun muassa tällaisia ajatuksia esittivät suomalais- ja virolais-opiskelijat Turun yliopistossa vuonna 1999 tekemässani pro gradu -tutkimuksessa, joka käsit-

PsM Katariina Tuominen artikkeli perustuu hänen Turun yliopistolle tekemänsä pro gradu -tutkimukseen ”Suomalaisten ja virolaisten opiskelijoiden sopeutuminen uuteen kulttuuriin”. (Kirjoittajan sukunimi oli silloin Välikangas).

teli opiskelijoiden sopeutumista. Poikkeako opiskelijoiden sopeutuminen muiden maahanmuuttajien sopeutumisesta? Käykö virolaisopiskelijoiden vai suomalaisopiskelijoiden sopeutuminen vieraaseen ympäristöön kivuttomammin? Näihin kysymyksiin etsin vastausta vuosien 1998 ja 1999 aikana sadalta Tarton yliopistossa opiskelevalta suomalaisopiskelijalta ja seitsemältä kymmeneltä suomalaisissa yliopistoissa opiskelevalta virolaisopiskelijalta.

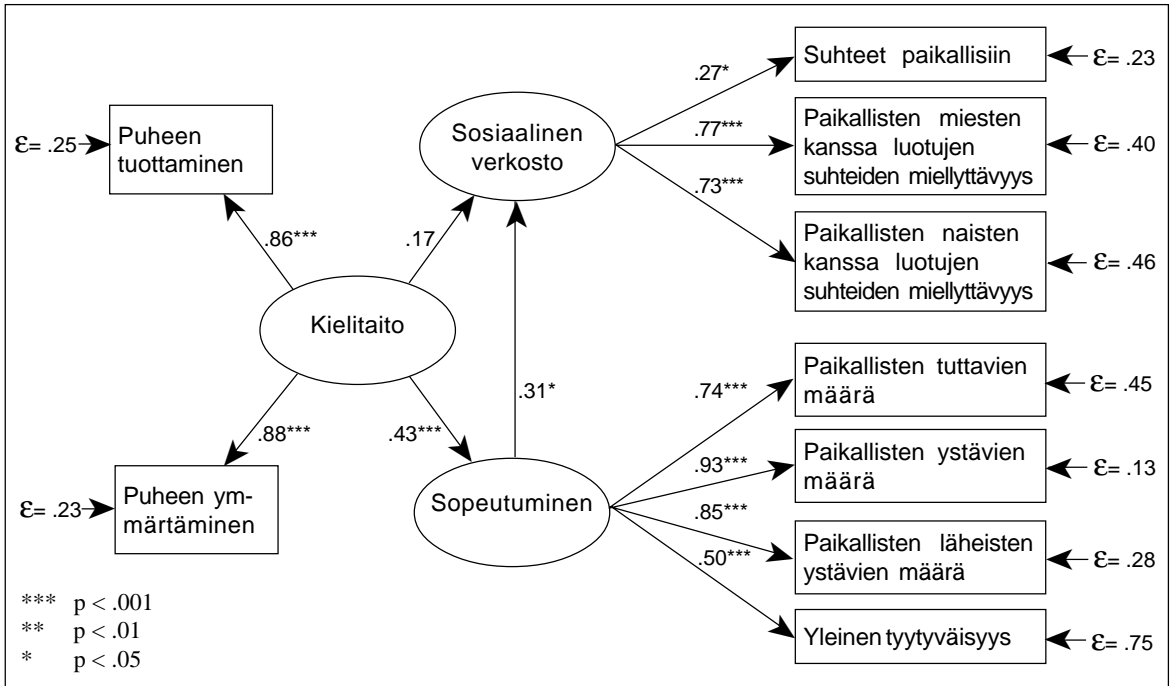
Sopeutumista tarkasteltiin erityisesti paikallisten kanssa luotujen kontaktien näkökulmasta. Useat tutkimustulokset ovat osoittaneet, että ulkomaalaisopiskelijoiden sopeutumisen paras osoitus on heidän paikalliseen väestöön luomansa suhteet. (Church 1982; Furnham 1988; Klineberg & Hull 1979; Searle & Ward 1990). Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään myös, millaisia mielikuvia opiskelijoilla on suomalaisista ja virolaisista.

Pääpiirteissään voidaan sanoa tutkimuksessa saatujen tulosten pohjalta, että virolaisopiskelijoiden sopeutuminen suomalaiseen ihmissuhdekulttuuriin kävi helpommin kuin suomalaisopiskelijoiden sopeutuminen vastaavaan

virolaiseen. Ainakin virolaisopiskelijoilla oli enemmän – niin tuttavuustason, kuin myös ystävyys-tason ja läheisen ystävyys-tason – suhteita suomalaisiin kuin suomalaisilla virolaisiin. Nämä kolme tasoa (tuttava, ystävä, läheinen ystävä) haluttiin erotella, ja siten lisätä tutkimustulosten syvyyttä. Sopeutumisen kannalta kaikilla kolmella tasolla on tietenkin merkitystä.

Suomalaisopiskelijoilla oli siis selvästi enemmän suhteita oman maansa edustajien kuin paikallisten ihmisten kanssa. Tämä tulos tukee aikaisempia tutkimustuloksia. Virolaisopiskelijoilla oli päinvastoin enemmän suhteita paikallisten suomalaisten kuin oman maansa edustajien kanssa.

Tutkimuksen päätulokset ovat seuraavat: Tarton yliopiston suomalaisopiskelijat suosivat ystävikseen muita suomalaisia, kun taas virolaisopiskelijat onnistuivat luomaan enemmän kontakteja suomalaisiin. Paikallisia *tuttavia* virolaisopiskelijoilla oli keskimäärin yli 50, kun sama luku jäi suomalaisopiskelijoilla alle viidenkymmenen. Paikallisia *ystäviä* virolaisopiskelijoilla oli keskimäärin 8,6 kun suomalaisopiskelijoilla oli vain keskimäärin 2,8. Myös paikallisia *läheisiä* ys-

täviä virolaisopiskelijoilla oli enemmän, keskimäärin 2,5, kuin suomalaisopiskelijoilla, joilla oli keskimäärin 1 läheinen virolainen ystävä. Virolaisopiskelijat olivat myös keskimääräisesti tyytyväisempiä paikallisten kanssa luotuihin suhteisiin.

Miksi virolaisopiskelijoiden sopeutuminen paikallisten kanssa luotujen suhteiden määrällä mitattuna näytti olevan helpompaa? Tämä voi osittain selittyä sillä, että Tarton yliopistossa opiskelevilla suomalaisilla on runsaasti mahdollisuuksia luoda suhteita toisiin suomalaisiin, mutta virolaisopiskelijoilla Suomessa ei samaa mahdollisuutta ole. Toisaalta ajatusta tukee myös se, että virolaisopiskelijoiden suomenkielentaito oli keskimääräisesti hieman parempi kuin suomalaisopiskelijoiden viroon kielten osaaminen.

Muita sopeutumiseen vaikuttavia seikkoja voidaan etsiä opiskelijoiden perimäkuulttuurin luonteesta. Tutkittaessa kollektivismia on havaittu, että nuoret virolaiset pitävät itseään individualistisina (Kants 1997). Tämä voisi selittää sen seikan, että virolaisopiskelijoilla esiintyi määrällisesti enemmän suhteita paikallisiin kuin suomalaisopiskelijoilla. Virolaiset pitivät Kantsin (1997) tutkimuksen mukaan suomalaisia hieman individualistisempina kuin suomalaiset virolaisia.

Virolaisessa yhteiskunnassa tapahtuva nopea muutos ja individualismin ihannointi – mikä näkyy mm. kapitalismin kukoistuksena – vaikuttaa mielestäni siihen, että virolaisopiskelijat ovat valmiimpia sopeutumaan suomalaisen yhteiskuntaan kuin suomalaisopiskelijat Viroon. Virolaisille Suomi mahdollisesti edustaa

– ei niinkään juuri Suomea – vaan yhtä länsimaata, joka tarjoaa heille mahdollisuuden korkeampaan elintasoon, hyvinvointiin ja länsimaalaiseen elämäntyyliin. Luullakseni tästä voi olla seurauksena se, että virolaisopiskelijat ovat hyvin kiinnostuneita sopeutumaan Suomeen sosiokulttuurillisesti ja valmiita ottamaan uusia kulttuuriominaisuuksia omaan käyttöönsä.

Tajfelin (1978) teorian mukaan yksilöt valitsevat sellaisen pienryhmän, joka maksimoi heidän positiivista sosiaalista identiteettiään. Ovatko oman maan edustajat siis tällainen viiteryhmä suomalaisopiskelijoille? Entä ovatko virolaisopiskelijat Suomessa valmiimpia ottamaan omaksi viiteryhmäkseen suomalaiset?

Tarkasteltaessa sopeutumisen osatekijöitä LISREL 8 ohjelman avulla havaittiin, että sopeutumi-

sesta seurasi pikemminkin sosiaalinen verkosto kuin että sosiaalinen verkosto vaikuttaisi sopeutumiseen. Kielitaidolla oli suora vaikutus sopeutumiseen, sekä epäsuora vaikutus sosiaaliseen verkostoon sopeutumisen kautta. Kielitaidon suora vaikutus sosiaaliseen verkostoon ei ollut tilastollisesti merkitsevä.

Suomalaisten mielikuvia virolaisista

Tutkimuksen tavoitteena oli myös selvittää, millaisia mielikuvia suomalaisopiskelijoilla oli virolaisista sekä toisinpäin. Tarton yliopiston suomalaisopiskelijat ilmoittivat useissa vastauksissa yhdistäneensä aikaisemmin virolaiset venäläisiin. Tämä mielikuva oli muuttunut heti virolaiseen kulttuuriin tutustuttaessa.

Rahan suuri merkitys oli yllättänyt monet vastaajat. Useat vastaajat olivat myös kuvitelleet, että virolaiset ovat erittäin ylpeitä itsenäisyydestään ja että itsenäisyydellä olisi suurempi merkitys Virossa kuin Suomessa. Tämäkin mielikuva oli kadonnut virolaiseen kulttuuriin tutustumisen myötä. Useat vastaajat olivat kuvitelleet löytävänsä Virossa täysin uudenlaisen, henkisiä arvoja korostavan kulttuurin ja olivat yllättyneitä virolaisten länsimaisesta tyylistä ja länsimaisuuden ihannoinnista. Osa vastaajista ilmoitti hämmentyneensä huomattaessaan erot suomalaisen ihmiskulttuuriin niin suuriksi. Virolaisten negatiivinen suhtautuminen ulkomaalaisiin oli muuttanut monen suomalaisopiskelijan mielikuvaa virolaisista kielteisem-

Tarton yliopiston suomalaisten tiiviistä ryhmähengestä kertoo heidän Tarttoon perustamansa Teatteri Kamakas. Jari Määttä on tehnyt Kamakasta Jyväskylän yliopiston etnologian laitoksella pro gradun nimeltään: "Teatteri Kamakas. Lyhytaikainen pienkulttuuri identiteettiprosessien näyttämönä". Kirjoittaja on kuvassa toinen oikealta. – Kuva: Nina Niemeläinen.

mäksi. Joukossa oli myös niitä, joilla mielikuva oli muodostunut vasta maassa olon myötä.

"Tulin tänne (Tarttoon) avoimin mielin. Mielikuva on muodostunut, tuloksena ihminen."

Virolaisten mielikuvia suomalaisista

Useiden virolaisopiskelijoiden mielikuvaan suomalaisista olivat vaikuttaneet kokemukset suomalaisturisteista Tallinnassa. Tämä mielikuva oli saanut positiivisen käänteen virolaisten tutustuttua suomalaiseen ihmissuhdekulttuuriin.

Paljon oli myös niitä, joihin elämä suljetussa Neuvosto-Virossa oli synnyttänyt ihannoivan kuvan kaikista ulkomaalaisista. Tämäntaolaiset mielikuvat olivat muuttuneet ratkaisevasti negatiiv-

viseen suuntaan Suomeen tulon jälkeen. Yllättäväksi koettiin myös vaikeus luoda kontakteja suomalaisiin. Suomalaisia oli kuviteltu rehellisiksi, tämä käsitys kuitenkin muuttui monella, sillä suomalaiset eivät olleetkaan niin suoria sosiaalisessa kanssakäymisessä, mitä vastaajat olivat odottaneet. Osa vastaajista oli kuvitellut suomalaisia vapautuneemmiksi, avoimemmiksi, ystävällisemmiksi ja ennakkoluulottomammiksi.

Negatiivisemmäksi mielikuvaa oli muuttanut suomalaisten suhtautuminen virolaisiin naisiin. Erittäin monissa vastauksissa kuvailtiin suomalaisten kuvittelevan kaikkia virolaisia naisia prostituoiduiksi. Toinen usein ilmevä yleistys, joka oli muuttanut mielikuvaa suomalaisista negatiivisemmäksi, oli suomalaisten käsitys, että kaikki virolaiset ovat rikollisia.

Virolaiset olivat muutenkin harmissaan suomalaisten heikosta Viron historian tuntemuksesta ja virolaisten yhdistämisestä venäläisiin ja inkerinsuomalaisiin. Eräs naisvastaaja kuvailee näin:

”Mielikuvani suomalaisista ei ole muuttunut, mutta suomalainen yhteiskunta on muuttunut ja liian paljon. Ns. inkeriläisiä on

tullut Suomeen ja jokainen virolainen tajuaa, että kyse on tosiasias-
sassa venäläisistä, mutta suomalaiset eivät sitä siellä Arkadian mäellä tajua.”

Tutkimus antoi vastauksia, jotka auttavat ymmärtämään sopeutumisprosessia. Kiinnostavaa olisi kuitenkin myös tietää, vaikuttaako ihmisen oma sopeutumiskokemus

hänen suhtautumiseensa kotimaansa ulkomaalaisiin. Auttaako kokemus itsestä ulkomaalaisen roolissa ymmärtämään myös omassa kulttuurissa olevien ulkomaalaisten ongelmia? Lisääkö ulkomailla opiskelu näin suvaitsevaisuutta vai voivatko negatiiviset kokemukset ulkomailla vähentää sitä?

Kirjallisuus

Church, A. T. (1982) Sojourner adjustment. *Psychological Bulletin*, 91, 540–572.

Furnham, A. (1988) The adjustment of sojourners. In Y. Y. Kim & W. B. Gudykunst (Eds.), *Cross-cultural adaptation: Current approaches* (pp. 42–61). Newbury Park, CA: Sage.

Kants, L. (1997) Meta-level collectivism in Estonia and Fin-

land. Unpublished Master’s thesis. University of Tartu.

Klineberg, O. & Hull, W. F. (1979) *At a foreign university: An international study of adaptation and coping*. New York: Praeger.

Searle, W. & Ward, C. (1990) The prediction of psychological and sociocultural adjustment during cross-cultural transitions. *Inter-*

national Journal of Intercultural Relations, 14, 449–464.

Tajfel, H. (1978) *Differentiation between social groups*. London: Academic Press.

Muista lehden tilausmaksu!

Neljä kertaa vuodessa ilmestyvän Siirtolaisuus-Migration -lehden tilausmaksu vuonna 2001 on 60 mk. Maksu osoitetaan tilille Osuuspankki 571 113–411 441. Viitekentässä tulee mainita tilaajan nimi ja osoite.

Glöm inte att förnya prenumerationen!

Prenumerationspriset för Siirtolaisuus-Migration för år 2001 är 60 FIM (4 nummer). Var god och betala via Eurogiro eller SWIFT på vårt girokonto nummer 571 113–411 441, OKOBANK, Helsinki, Finland.

Don't forget to renew your subscription!

The subscription price for Siirtolaisuus-Migration for the year 2001 is USD 18.00 (4 issues). Please make your payment via Eurogiro or SWIFT to the account number 571 113–411 441, OKOBANK, Helsinki, Finland, or send your cheque to Institute of Migration, Piispankatu 3, 20500 Turku, Finland.

The Migration of Identity: Critics Confounded/Karelian Fever Explained

"Are my eyes really brown?" Humphrey Bogart, in the role of an American expatriate, asks Major Heinrich Strasser, the Nazi commander of German troops in Casablanca. Bogart is wide-eyed with disbelief as he reads Strasser's notebook filled with misinformation about himself and other enemies of the Third Reich in North Africa.

I had a similar reaction when I read the Hudelson/Sevander essay about my work on the recruitment of North American Finns to Karelia in the early 1930s, which appeared in a recent issue of *Siirtolaisuus-Migration*.¹ Bogart's character mockingly suggests that error and irrelevance arise from ideology and fanaticism. Hudelson and Sevander monomaniacally insist "Karelian fever cannot be understood without appreciating its roots in Marxist ideology."²

I will argue that the phenomena known as Karelian fever are far more complex; grounded in history, culture, and ethnicity; and hence more comprehensible than the ideological motivation that Hudelson and Sevander insist upon.

Edvard Gylling, who is central to any discussion of Karelian fever, presents a paradox that my critics have failed to understand. A Social Democrat who opposed the uprising of 1918 yet served in the revolutionary government, a Finnish nationalist who administered a Soviet republic, Gylling

appears to follow a career that is beset with contradiction.

My critics on the other hand contend that both Gylling and the Finnish Social Democratic party to which he belonged were unqualifiedly Marxist. Echoing Carl Ross,³ whom they do not cite, they state that the Finnish Social Democrats adopted the Erfurt program of German Marxism at the party's founding, and that fact suffices to explain its subsequent politics. They claim that "Historians of Finland are unanimous in their descriptions of the Finnish [Social Democratic] party during this time as Orthodox Marxist."⁴

The truth about Gylling and Finnish Social Democracy is far more compelling than the fiction of my critics. Upon founding their party in 1903, the Finnish Social Democrats almost immediately split into two groups.⁵ One group in Helsinki wanted to separate itself from the bourgeoisie in the fight against Russification. The other, in Tampere, sought to cooperate with bourgeois groups to unite the Grand Duchy in opposition to Tsarist oppression. The division plagued Finnish Social Democracy up to 1917. As one leading figure in the party explained it, Finnish Social Democracy in its early years attempted to cope with both class struggle and the struggle for national independence.⁶

Gylling's preference for Finnish independence over social rev-

olution emerged most notably in the events that led to the Finnish civil war. In the heated party debates of 1917, Gylling opposed a workers' insurrection to seize power.⁷ He sought to safeguard Finland's newly won and fragile independence rather than imitate the Bolsheviks in social revolution. In fact, Gylling's position, shared by many in the party, was to call for the withdrawal of Russian troops in Finland on the grounds that it was too risky to rely on the support of the Bolshevik government whose hold on power, they believed, would be short-lived.⁸

Kustaa Rovio numbered among those who supported Gylling's position. Then head of the Helsinki militia, Rovio looked with dismay at the formation of units of Red Guards and Civil Guards, both groups set on conflict.⁹ Rovio would later share the administration of Karelia with Gylling.

Once the civil war began, Gylling did everything that he could to prevent radical elements from taking over the leadership of the Social Democratic party.¹⁰ He remained a firm opponent of revolution, still seeking a peaceful solution to the conflict despite the violence that had begun to engulf Finland by late January 1918.¹¹

It is true that Gylling joined the revolutionary government. His expertise in finance and econom-

ics (Gylling had been Chairman of the Seim's Board of Overseers for the Bank of Finland) made him indispensable in that regard. On March 8, 1918; he assumed the position of Minister of Finance in the revolutionary government.¹² But he was its last member to capitulate, hoping to the end to negotiate a compromise peace with the Whites. Only a price on his head compelled him to flee Finland.¹³

Gylling did not join the thousands of Red Finns who found refuge in the new Russian Soviet Socialist Republic. Instead he went to Stockholm. From there he proposed to Lenin that the Red Finns who had managed to cross the border should be settled in Karelia, creating a distinctive Finnish enclave within the new Bolshevik state.¹⁴ Lenin had no interest in Gylling's novel proposal, and it came to nought in 1918.

Gylling made the same proposal two years later. This time Lenin listened.¹⁵ Facing tough negotiations over Karelia after repeated attempts by Finland to seize the region, he now saw Gylling's proposal as a way to consolidate the Russian Republic's claim to it. There was nonetheless a peculiar partnership. Gylling had by now joined the recently formed Finnish Communist party, but he made an odd member of the new party. Having opposed revolution in Finland in 1917–1918; he still advocated parliamentary means to bring about social change in his former homeland.¹⁶ He also had a great deal to learn as a new party member. In the years before 1917, Finnish Social Democrats had regarded the interminable conflicts

of Russian Marxists as irrelevant for Finland. According to Yrjö Sirola, Lenin's writings were almost unknown in Finland in those years.¹⁷

Gylling was not unqualifiedly Marxist, Orthodox or otherwise, as my critics insist. He was a Finnish nationalist, reform minded and progressive, who opposed class warfare and social upheaval, particularly within a small and vulnerable national group like the Finns. His partnership with Kustaa Rovio, subsequently so important for the cause of Karelian fever, began at the time of the Finnish civil war because both men shared an aversion to social upheaval in Finland and to alignment with Lenin's new regime. Finnish identity is critical to an explanation of their conduct both in Finland and the Soviet Union.

In 1996 the Karelian State Archive produced an extensive exhibition of Gylling photos and documents which the archive's director N.Ia.Kop'ëv generously put at my disposal. Prof. Irina Takala of Petrozavodsk State University, with equal generosity, placed at my disposal her encyclopedic knowledge of the former Party Archive of Karelia. It was she who led me to the Special Sector documents to be discussed below, emphasizing their unique importance for understanding Karelian fever.

The material in the State Archive permits an overview of Gylling's career before and after 1917. Before he was a Social Democrat, Gylling had belonged to the political grouping known as the Old Finns.¹⁸ The Old Finns were socially progressive and opposed

both to Russification and to the continuing dominance of Swedish culture in Finland. Gylling's doctoral dissertation analyzed the exploitation of Finland's rural poor under Swedish rule.¹⁹ He went on to become the Social Democrats' expert on agrarian issues.

Gylling's role as the architect of the Social Democrats' agrarian policy and leading expert on the rural poor in the Seim confronted him with the dilemma that threatened Finland's autonomy as surely as Russification, namely the massive migration of its rural poor to North America in the years before World War I. As a pioneer in the application of statistical methods to social questions,²⁰ Gylling knew just how many Finns constituted the North American Finnish diaspora, a fact that he would later put to good use in Karelia.

It is one of the many ironies to arise from Finland's civil war that Gylling became the leader of a Soviet autonomous republic. His career of reform and compromise, of respectability and intellectual achievement, had sooner prepared him for the so-called "ministerial socialism" that some Finnish Social Democrats pursued in the early 1920s, that is the effort to form a coalition with bourgeois parties.²¹ Edvard Valpas, who had led the only decidedly Marxist faction within Finnish Social Democracy before 1917, the so-called *Siltasaarelaisuus* group, remained in Finland.²²

Gylling came to Karelia not because of long time sympathies for Bolshevism or even Marxism. He came to Karelia because he had carefully negotiated with Lenin

conditions to maintain the autonomy and Finnish character of the region. According to Gylling the Russian Central Executive Committee had decreed in 1920 that Karelia would have "its own organs of self rule with broad freedom of action."²³

The Karelian archival documents at my disposal reveal the ways in which Gylling implemented those guarantees. An expert in state finance, Gylling quickly acquired control of the Karelian state budget, negotiating the rights to keep 90% of the autonomous republic's income in Karelia.²⁴ His language decree of 1924 insured the dominance of Finnish over Russian.²⁵ In one sense it could be said that Gylling had resolved the conflict that had divided the Finnish Social Democrats before 1917. By crafting a measure of independence for Karelia under the aegis of the dictatorship of the proletariat, he had merged national independence with the resolution of the class struggle.

By 1930 the resolution had broken down, and Gylling's primary concern became how to maintain the Finnish character of Karelia. He now faced a demographic dilemma of a sort that he had been all too familiar with before 1917. Gylling expressed this concern at the time that he noted the need for an enlarged force in Karelia to meet the elevated production quotas set by the First Five Year Plan. Gylling then petitioned the Central Committee for permission to bring Finns from the USA and Canada "because otherwise bringing in tens of thousands of new [non-Finnish] cadres, the

danger threatens Karelia of losing its national character."²⁶

Less than a year before, in the summer of 1929, Kustaa Rovio had joined Gylling in the administration of Karelia. Rovio's tenure in Karelia coincides precisely with the period of Karelian fever; his previous career in the Soviet Union helps explain his support of it. From 1920 to 1926 Rovio had overseen the military training of Finns in Leningrad.²⁷ He then served as rector in Leningrad of the Communist University for Western Minority Nationalities.²⁸ In other words, Rovio like Gylling had devoted himself almost exclusively to the cause of Finns while in the Soviet Union.

Once in Karelia, Rovio defended Gylling's policy of Finnicization.²⁹ In all official photos of Rovio in Karelia that I have seen, he sits or stands next to Gylling. Such placement, I believe, symbolizes the close working relationship the two men had. They were removed from positions of power in Karelia within months of each other, punished for their nationality policy.³⁰

My critics contend that I claim that "Soviet Russia did not matter" for Rovio.³¹ I can only respond that Rovio's career clearly suggests a commitment to his own Finnish identity over any other. Between his arrest and execution in 1937, it is safe to surmise that he regarded the Soviet experiment with dubiety. My critics also note that Rovio sheltered Lenin, then on the run from the Provisional Government in the summer of 1917. Rovio's deed should not obscure the fact that he joined Gylling in trying to prevent a

workers' uprising in Finland later that year and insulating the former Grand Duchy from the revolutionary turmoil in Petrograd, his friendship with Lenin notwithstanding.

It is time now to turn to the Special Sector documents and what they tell us about the motives behind Karelian fever.³² It is ludicrous to compare these documents, as my critics do, to doctored evidence of the sort used "in the political trials of the Stalin era."³³ The Special Sector documents were secret, internal investigatory material, precisely of the sort now being used by reputable scholars both in Russia and the West to write the social history of the Soviet Union. In the absence of open sources to record public opinion, the investigations of the NKVD remain to provide a wealth of material to understand Soviet society and politics from the inside.

On a personal note, I offered my copies of those documents to Mr. Hudelson. He responded, "Don't bother. I can't read a word of them." I find it a peculiar practice indeed to condemn documents which you are incapable of assessing or even comprehending.

Prior to investigation of the Special Sector documents, I had become dubious of the traditional explanations of Karelian fever of the sort that Hudelson and Sevander offer. I noticed that while recruiters had ostensibly sought a work force for Karelia to help build socialism, the recruitment had remained confined to Finnish communities and to Finnish language publications. Such recruitment was not difficult to

conduct. Many Finnish-Americans remained demographically segregated as well as linguistically isolated. The recruitment message could reach them quickly. At the same time I began to wonder if the medium were not itself the message: Finns were wanted because they were Finns.

Richard Impola's translation of Ernesti Komulainen's autobiographical novel *A Grave in Karelia*,³⁴ coupled with the revelations in the Special Sector documents, confirmed my earlier surmise. Like the NKVD interrogators, I too asked the same basic question: just what had brought the wave of North American Finns to Karelia in the first place? In the Special Sector documents I found that Matti Tenhunen had insisted in his recruitment speeches that "people can sign up and go [to the Soviet Union] without political convictions."³⁵ What mattered, according to one of those who heard him, "not to let the Finnish nation die...we must Finnicize Karelia..."³⁶

In Komulainen's novel Tenhunen becomes Hentunen. One character ruefully remembers that Hentunen had recruited North American Finns, "telling them that the Soviet Government had decided to make Karelia a totally Finnish speaking area."³⁷ Gylling's language law of 1924 had attempted to do just that.

I should note that I do not deny Tenhunen's Marxist sympathies. I

have in my possession a Finnish language pamphlet entitled *Karl Marx* written by N. Lenin. The Työmies Society, which Matti Tenhunen then directed, published it in Superior, Wisconsin, in 1921. In 1931 to 1934 Tenhunen sought those who could read that pamphlet to go to Karelia. It did not matter whether they had actually read it or not.

Sevander has done yeoman service in her research among the survivors of Karelian fever. I do not deny her claim to possess hundreds of testimonies that confirm "the ideological motives for the majority of these people."³⁸ But the questions you pose determine the answers you will receive. Those whom I have interviewed in depth whether in Finland, Karelia, or North America confirm, when queried, the importance of Finnish identity combined with Karelia's Finnish character to explain why they or their parents were willing to go. My own surmise is that those who went, whether as Leftist visionaries, or seeking an escape from the Great Depression or simply adventure, perceived a measure of security in the expectation that they would find in Karelia the same Finnish culture that were leaving behind in North America.

The issue of Oscar Corgan, Sevander's father, is naturally a sensitive one for her. She has crafted a heroic portrait of him else-

where. Unfortunately, Aino Kuusinen does more than "suggest" that Corgan worked for Soviet security. She states explicitly that he was a "secret assistant" of "a wily agent whose true name was Gorin."³⁹ I asked Mrs. Sevander if she had ever known Aino Kuusinen or knew of her father to associate with her. "Oh, yes," was her reply. "She was at our house all the time." If true, Kuusinen was in a position to know the nature of Corgan's activities.

The issues that divide me from my critics lie at the heart of the work of the Migration Institute and this publication: what encourages or impels people to migrate from one homeland to another. Gylling sought to recreate in Karelia the Finnish homeland that he had left behind in 1918. Those who went to Karelia in the early 1930s had not immediately flocked to the Soviet Union in the early 1920s as soon as the Bolsheviks launched the first Marxist state. North American Finns went when they were recruited as Finns to a Finnish homeland to insure, as Gylling stated, "the national character" of Karelia. In sum, Marxist ideology will not suffice to explain the motives of either the recruiters or the recruited to Karelia in the early 1930s.

Alexis Pogorelskin

Notes

1 Richard Hudelson, Mayme Sevander, "A Relapse of Karelian Fever," *Siirtolaisuus-Migration*, 2/2000, pp. 31–35.

2 *Ibid.*, p. 32.

3 *Ibid.*; Carl Ross, "The Utopian Vision of Finnish Immigrants: 1900–30," *Scandinavian Studies*, no. 4, v. 60 (1988), p. 486.

4 H/S, p. 32.

5 John H. Hodgson. *Communism*

- in Finland. A History and Interpretation* (Princeton: Princeton Univ. Press, 1967), p. 5. The value of Hodgson's book lies, in part, in the fact that, writing in the early 1960s, he was able to correspond with surviving members of the Finnish SD Party. He relies on their testimony to document his account of the party.
- 6 Yrjö Sirola, "Rabochaia revoliutsiia v Finliandii v 1918g." *Proletarskaia revoliutsiia*, no. 8, v.79 (August 1928), p. 169.
 - 7 Hodgson, p. 40–41, 51. For a full discussion of Gylling's role in 1917, see pp. 20–52.
 - 8 *Ibid.*, p. 60. "Gylling as late as December 1917 sought the withdrawal of Russian troops and was a vigorous champion of Finnish independence."
 - 9 *Ibid.*, p. 50.
 - 10 *Ibid.*, p. 65.
 - 11 *Ibid.*, p. 69. Only Karl Wiik and Gylling "sought to the very end a peaceful solution."
 - 12 Tsentral'nyi Gosudarstvennyi Arkhiv Karel'skoi ASSR. (Henceforth Tsentral'nyi Gos. Arkhiv KASSR.) Kino-fono-fotodokument, no. 14.
 - 13 *Ibid.*, no. 15.
 - 14 Hodgson, p. 147.
 - 15 *Ibid.*, 148; Gylling was able to communicate with Lenin via a member of the Soviet Trade Delegation in Stockholm. See Tsentral'nyi Gos Arkhiv KASSR., f. 2795, op.1, d.1/8, l.22.
 - 16 *Suomen työväen vallankumous 1918: Arviota ja itsekritiikkiä* (Leningrad: Kirja, 1928), p. 105 as cited in Hodgson, p. 148.
 - 17 Hodgson, p. 48. Hodgson cites extensive memoir literature by both Sirjola and O. W. Kuusinen on this point.
 - 18 Hodgson, p. 7.
 - 19 Edvard Gylling. Suomen Torpparilaitoksen Kehityksen pääpiirteet Ruotsinvallan aikana. Helsinki, 1909/Tsentral'nyi Gos Arkhiv KASSR, Kino-fono-fotodokumenty, E. Gylling, no. 12.
 - 20 Gylling served as an actuary in the Central State Bureau of Finland, 1908–1912 and in the same capacity in the Statistical Bureau of Helsinki, 1912–1918. See Gylling. "Biografiia," Gosudarstvennyi Arkhiv Obshchestvenno-politicheskikh Dvizhenii Formirovani Karel'ia, f.3, op.6, r.2633, l.31. (henceforth GAO-pDFK)
 - 21 Hodgson, pp. 121–129.
 - 22 *Ibid.*, pp. 5–10 and 124.
 - 23 Rovio i Giulling, "V Tsk VKP," 9 March 1930; GAO-pDFK, f.5002, op.2, r.11, l.17.
 - 24 *Ibid.*; Tsentral'nyi Gos. Arkhiv KASSR. Kino-fono-fotodokumenty, E. Gylling, no. 29 (excerpt from minutes of Obkom Bureau meeting of 19 May 1926. f.689, op.1, d.29/334, l.9.).
 - 25 Tsentral'nyi Gos. Arkhiv KASSR, f.690, op.3, d.1/9, l. 107. Further discussion regarding Gylling's Finnicization of Karelia can be found on my web site "Karelian Fe-
 - ver," <http://www.d.umn.edu/hist/Karelia/index2.html>. See "Historians Speak."
 - 26 Rovio i Giulling, "V Tsk VKP," 9 March 1930; GA O-p DFK, f.5002, op.2, r.11, l.21.
 - 27 Hodgson, p. 86.
 - 28 Hodgson, p. 156.
 - 29 *Ibid.* Rovio argued that without the dominance of Finnish, "the formation of an autonomous republic [out of Karelia] would have been nonsensical."
 - 30 See especially, E. Gylling, "Vykorchevat' korni natsionalizma, *Krasnaia Karelia* (29 October 1935). In the article signed by Gylling, but not written by him, he appears to denounce his entire policy in Karelia as a nationalist deviation.
 - 31 H/F, p. 32.
 - 32 These documents can be found in the former Partarkhiv Karel'skogo obkom VKP(b), now GAO-pDFK, Osobyi sektor, f.3, op.5, kor. 207, d.277. (Hereafter Osobyi sektor.)
 - 33 H/F, p. 33.
 - 34 Ernesti J. Komulainen. *A Grave in Karelia* (Ann Arbor: Braun-Brumfield, 1995).
 - 35 Osobyi sektor, l.5.
 - 36 Osobyi sektor, l.42.
 - 37 *A Grave in Karelia*, p. 112.
 - 38 H/F, p. 33.
 - 39 Aino Kuusinen, *The Rings of Destiny: Inside Soviet Russia from Lenin to Brezhnev* (New York: Wm. Morrow and Co., 1974), p. 94.

Kirjat

Sotalapsien kertomaa

Ann Maj Danielsen: Att inte höra till. Ett finskt krigsbarn berättar. B. Wahlströms. Falkenberg 2000.

Sinikka Vesterberg: Skymt av livet. Seaview Press. South Australia 1999.

Irmeli Sandman Lilius; Heddi Böckman: Hand i hand. Schildts. Jyväskylä 1997.

Irmeli Sandman Lilius: Sagor från Främlingsgatan. Gumnerus Printing. Jyväskylä 1999.

Niistä noin 70 000:sta lapsesta, jotka lähetettiin Ruotsiin turvaan Suomen sotien ajaksi on moni julkaissut autobiografiansa. Tarkas-
teltavanani on neljä omaelämä-
kerrallista teosta.

• **Ann Maj Danielsen** keskittyy kirjassaan ”Att inte höra till. Ett finskt krigsbarn berättar” paluuseen Ruotsista Suomeen ja sodanjälkeisen Suomen ankaran elämän kuvaukseen. Danielsenin kuvaus ei ole sidoksissa kronologiseen kerrontaan, vaan se tähdentää, kuten usein naisten kirjoittamille autobiografioille on tyypillistä, ainoastaan traumaattisien tapahtumien työstämistä.

Useiden vuosien ajan torjutut muistikuvat aktivoituvat vasta isän hautajaisten yhteydessä ja palaavat siitä junamatkaan, jolloin kertojaminä Anna ja hänen sisarensa Elin lähetettiin takaisin ruotsalaisesta kasvatuskodista biologisten vanhempinsa luokse

sodan runtelemaan Suomeen 1946. Ruokatavaroista oli puute, elämisen ehdot olivat ankarat. Kaiken materiaalsen puutteen ohella Annan ja Elinin perhe joutui elämään sodassa psyykkisesti vaurioituneen isän mielettömän tyranniuden alaisena. Danielsen kuvaa taidokkaasti metonymisten assosiaatioiden pienen lapsen kykyä oppia aavistamaan sairaan isänsä mielenlaadun ailahteluja, pienen lapsen oikeudentuntoista uhmaa ja viimein itsensä syyllistämistä, turvattomuutta ja lapsen vähittäistä luottamuksen menettämistä. Silti tarinassa ei syyllistettä ketään eikä esitetä marttyyriutta, vaan siinä pystytään muuntaamaan traagiset kokemukset taiteeksi. Keskeisenä kielikuvana on kouluajan onntto käärmeensilmäkatse, joka toistuu sairaan isän silmistä:

En gång i skolan hade vi haft besök av en man som förevisade en krokodil och några ormar... En av ormarna hade rest på huvudet och jag hade mött ormens blick. Den fasa jag då kände skulle jag aldrig glömma. Mannen som nysst kommit in i kupén hade samma glasartade tomma livlösa blick som ormen hade haft... Den här mannen fick inte vara vår far. Fick inte, fick inte! Ingen med såna ögon fick vara min och Elins far. Jag förstod inte hur jag kunde vara så säker, men jag visste att det var han. På något underligt sätt kände jag igen honom. Jag ville skrika: nej, nej, nej, vår far fick inte, fick inte se ut så här! Vår far skulle le emot oss med snälla ögon och tala om hur mycket han längtat efter oss och hur glad han var att vi äntligen kommit.

Kuten edeltäjänsä Erving-Odelberg, yhdistää Danielsenkin kuvauksensa tämän päivän sotaa käyvien maiden lasten kohtaloon ja kysyy, eikö ihmiskunta ole oppinut mitään aikaisemmista kokemuksista!

• **Sinikka Vesterbergin** ”Skymt av livet” on jatkoa Sirkan tarinaan ”En gång krigsbarn”, josta on tänä vuonna julkaistu suomennos otsakkeella ”Kaksi kotimaata”. Skymt av livet ei käsittele varsinaisesti sotalapsiteemaa, mutta Ruotsiin adoptoidun suomalais-sotalapsen kohtalo on silti voimakkaasti taustalla, mikä vaikuttaa valintoihin Sirkan elämän varrella. Vaikka Sirkka oli adoptoitu ruotsalaiseen perheeseen, säilyi suomen kansalaisuus, mikä esti pääsemästä tiettyihin ammatteihin ja mikä myös muistutti erilaisuudesta, muukalaistaustasta.

Sirkka tietää aivan liian vähän sukujuuristaan. Hän valitsee mielisairaanhoidajan uran saadakseen selville jotain isoäitinsä psyykkisestä sairaudesta, josta on kuullut kerrottavan. Hoitolassa syntyy vahva sidos suomalaistaustaiseen työtoveriin Maijaan. Läheinen ystävyys Maijan perheeseen nostattaa Sirkan vaikean moraalisen kysymyksen eteen. Sotalapsen herkistynein intuitioin Sirkka näkee nopeasti ystävättärensä avioliiton elämänvalheen; miehen kaksinaismoraalin ja ystävättärensä haluttomuuden nähdä asioita kriittisessä valossa. Sirkka kamppailee moraalisen kysymyksen parissa, kertoako Maijalle miehen uskottomuudesta vai pysyäkö vaiti, jottei loukkaisi ystävättärtään. Kumpi reaktio on lojallisuutta, oikeaa ystävyyttä? Sirk-

ka viivyyttää ratkaisuaan viime tinkaun, kunnes tapahtumat saavat traagisen käänteen.

Kirja on taidokas kuvaus patriarkaalisen vallan otteesta ja sen seurauksena naisen elämän kutistumisesta. Se on myös huutava kuvaus patriarkaalisen genealogian puuttumisesta ja lisäksi vielä kansallisen henkisen perinnön menettämisestä sotalapseuden myötä eli Vesterbergin sanoin se on kuvaus ”jonkinlaisesta henkisestä polttohautauksesta”. Ruotsiin adoptoitujen suomalaislasten tarinat ovat usein surumielisiä. Yhteistä heidän tarinoilleen on synnyinmaan emotionaalisten sidoksien hapuilu. Jotain siitä saadaan joskus kiinni suomalaisesta musiikista, joskus luonnosta tai samantaustaisten yhteenkuuluvuudesta. Heillä on kuitenkin niin vähän aineksia positiivisen identiteettinsä rakentamiseen, sillä he ovat kasvaneet ruotsalaisen majoriteetin usein negatiivisten suomalaisuuteen kohdistuvien etnofaulismien saatteessa. Vesterbergin teoksissa kuuluu tämä pohjavire, joka on muunnettu taiteeksi.

• Sisarukset **Irmeli Sandman Lilius** ja **Heddi Böckman** ovat kirjoittaneet yhteisen autobiografiansa, yli 600 sivuisen teoksen joka lähentelee sukututkimuksen historiaa ja on varmaankin kiintoisa ennemminkin suvulle kuin kirjallisuudesta kiinnostuneille. Otsikko ”Hand i hand” kertoo sisarusien Heddin ja Irmelin läheisestä ystävytydestä koko elämänsä ajan. Pitkän sukuselvityksen ohella on kirjassa runsaasti sukupu- ja karttapiirroksia. Sisarukset lähetettiin serkkujensa kanssa

Ruotsiin 1942. Koska sisarukset saivat asua yhdessä ja muiden so-taa paossa olevien lasten parissa ja lisäksi puhua omaa äidinkieltään, kokivat sisarukset puolisen vuotta kestäneen sotapaon ainoastaan avanneen ikkunoita maailmaan ja uusiin kontakteihin. Useimpien kirjassa mainittujen sotolasten kokemukset, olivatpa ne sitten positiivisia tai negatiivisia, vaikuttivat ratkaisevasti jokaisen sotolapsen elämään. Kiintoisaa kirjassa on kahden eri henkilön kertojaperspektiivi kuin tositteena, jottei täysin objektiivista dokumenttia ole, on vain eri subjektiivisia tulkintoja.

• **Irmeli Sandman Liliuksen** ”Sagor från Främlingsgatan” on autobiografian ”Hand i hand” jatkoa satukerronnan vapauttavissa merkeissä. Henkilöt ja tapahtumapaikat ovat samat, mutta kerronta liikkuu toden ja sadun rajamailla. Toisinaan saavutetaan kosminen yhteys tähtiin vapaassa leikissä, toisinaan taas seurataan vaahteranlehdellä liikkuvaa keijukaismaista olentoa. Maaplaneetallamme hevoset valittavat sodan kauhuja: ”tuonnempana, kun sota on loppuunpalanut itsestään, tulee paremmat ajat hevosille tässä maassa”. Sanoma on sama ja yhtäläillä vaikuttava; useimmat ihmiset haluaisivat sodan loppuvan. I. S. Lilius on keksinyt satukirjallisuuden oivalliseksi rauhanjulistuslajiksi; pienempien, heikompien; lasten ja eläinten näkökulmasta aikuisten aiheuttamat sodan kauhut näyttävät todella tyhmyydeltä. ”Sodan olisi loputtava, jotta hevoset saisivat leikkiä, hevosilla on liian raskasta”.

Irene Virtala

Suomalaiset Ruotsissa -kirja hyvin ajoittunut esitys

Korkiasaari, Jouni; Tarkiainen, Kari: Suomalaiset Ruotsissa. Siirtolaisuusinstituutti, Suomen siirtolaisuuden historia, osa 3. Turku 2000. 546 s.

Suomalaisia on asunut Ruotsissa useita satoja vuosia ja suomi on ollut yksi historiallisista kielistä Ruotsissa. Ruotsissa asuu Valtion tilastollisen keskuustoimiston (SCB) mukaan noin 450 000 ensimmäisen ja toisen polven ruotsinsuomalaista, joiden juuret ovat Suomessa. Heistä arvellaan (mitään varmaa tilastoa ei ole saatavissa) olevan 250 000–300 000 suomen kieltä puhuvaa. Nyt Siirtolaisuusinstituutin Suomen Siirtolaisuuden Historia -sarjassa neljäntenä osana ilmestynyt kirja ”Suomalaiset Ruotsissa” on merkittävä teos suomalaisille, ruotsinsuomalaisille ja ruotsalaisille. Uskallan väittää, että melkein jokaisella suomalaisella on sukulainen tai tuttu Ruotsissa, joten heillä pitäisi olla kiinnostusta lukea kirja. Luulisi myös, että ruotsinsuomalaisten pitäisi olla

kiinnostuneita omasta historiastaan, joka nyt ensi kertaa on yhtenäisenä kirjana. Ja vielä kun teos saadaan käännettyksi ruotsin kielelle, se on hyvä lähde ruotsalaisille, jotka haluavat tuntea oman maansa historiaa, sillä suomalaisten historia on osa Ruotsinkin historiaa. Sen julkistaminen ajoittuu hyvin, sillä ruotsinsuomalaiset ovat kokeneet suuria historiallisia mullistuksia vähemmistöaseman saamisen myötä. Tämä on vielä kerinnyt mukaan kirjaan.

Kirjan kirjoittajat Jouni Korkiasaari ja Kari Tarkiainen ovat tunnettuja ja arvostettuja tutkijoita. Sen huomaa myös tuloksesta. Kirjan ensimmäisen osan ”Suomalaiset Ruotsissa keskiajalta 1930-luvulle” on kirjoittanut tätä nykyä Suomen Kansallisarkiston pääjohtajana toimiva Kari Tarkiainen, ja se perustuu pitkälti hänen jo Ruotsissa olon aikana kirjoittamaansa ”Finnarna i Sverige”-kirjaan. Tarkiainen tekee huolellista työtä, ja jälleen kerran oli ilo lukea ruotsinsuomalaista juurista Värmlannissa ja muualla. On hämmästyttävää, miten paljon Kari Tarkiainen on löytänyt lähteitä, joihin hän kirjoituksensa perustaa. Hän hyödyntää lähteen­sä lukijalle ansiokkaalla tavalla. Teksti kertoo mielenkiintoisesti kuvien ja tilastojen avulla suomalaisillekin tuntematonta historiaa. Ruotsin kansankodin rakentamisessa suomalaiset ovat olleet mukana jo paljon aikaisemmin kuin käsitettä edes tunnettiin. Esi­isämme ovat raivaajina ja raatajina tehneet Ruotsissa suurtyön.

Kirjan toisessa osassa ”Suomalaiset Ruotsissa 1940-luvulta 2000-luvulle” Jouni Korkiasaarella on ollut mahdollisuus käyt-

tää eläviä lähteitä eli hän on haastatellut henkilöitä, jotka ovat olleet mukana jo tällä kaudella. Näin kirjassa on autenttista materiaalia ajankohdasta, jolloin Suomi menetti satojatuhansia kansalaisia Ruotsiin. 1960- ja 1970-lukujen taite on Suomen maastamuuttoliikkeessä merkittävä. Jouni Korkiasaari kirjoittaa myös kiinnostavasti. Mukanaolleen voin tunnistaa tapahtumat ja asiat ja elää ne uudelleen. Kuvamateriaali on runsas ja faktaruutuja käytetään elävöittämään kerrontaa.

Vaikka Jouni Korkiasaari onkin tehnyt perusteellista työtä, niin joitakin puutteita kirjassa on. Vieläkin arkaluontoinen on Ruotsinsuomalaisten Keskusliiton (RSKL) puheenjohtaja Osmo Hormian ero vuonna 1976. Siitä on olemassa useitakin versioita riippuen kertojasta. Koska elossa on henkilöitä, joita asia koskee läheltä, on hyväkin, että kirjassa asiasta on kerrottu neutraalisti.

Ruotsinsuomalaisten Kielilautakunta on lautakunnan toimintaan vaikuttaneiden kohdalta jäänyt vajaaksi. Muitakin ruotsinsuomalaisia vaikuttajia puuttuu. Heistä on mainittava RSKL:n 1. varapuheenjohtaja, edesmennyt Aarre Pulkkinen, jonka työ erityisesti aikuiskoulutuksessa sekä yhteyksien luomisessa Eestiin ja Itä-Karjalaan oli uraauurtava. Pitkäaikainen Ruotsinsuomalaiset Eläkeläiset -järjestön (RSE) puheenjohtaja Aarre Lehtinen on unohtunut myös pois. Muutamia eri puolueiden suomalaispolitiikkoja olisi voinut myös mainita. Laila Väisänen oli aikoinaan aktiivi keskustapuolueessa ja Markku Peura Työväenpuolue kommunisteissa (APK). Ruotsinsuomalais-

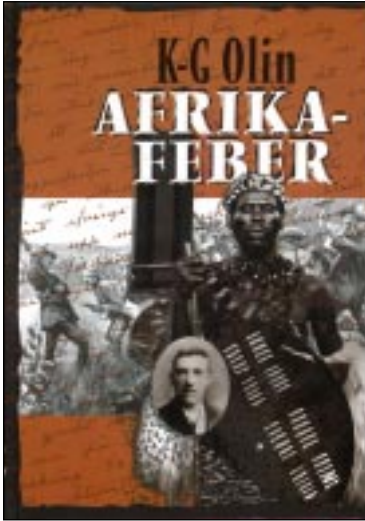
ten Näkövammaisten Liiton toiminta on alusta alkaen ollut aktiivista. Se on unohtunut pois kirjasta. Nämä ovat kuitenkin pieniä puutteita, jotka eivät mitenkään kirjan laatua tai arvoa alenna.

Vielä pari positiivista kommenttia: Kirjan lähdeluettelo ja henkilöhakemisto ovat erinomaisen kattavia. Jouni Korkiasaari spekuloi kirjan loppupuolella kysymyksellä, miten käy ruotsinsuomalaisuuden uudella vuositu­hannella. Hän tekee vertailua, vaikka varovasti, amerikansuomalaisiin. Hän toteaa amerikansuomalaisuuden elävän melko vahvana, mutta monessa suhteessa valtakulttuuriin sulautuneena. Erilaista suomalaisuudesta lähtevää yhteistoimintaa on edelleen melko runsaasti, mutta asteittaista kuitumista siinä tapahtuu koko ajan. Jälkipolvia suomalaisuus kiinnostaa usein vain sukututkimuksessa. Korkiasaari kysyy: ”Onko tämä ruotsinsuomalaisuuden kohtalo?” Ja vastaa ”kyllä” ja ”ei”. Hän toteaa, että ruotsinsuomalaisuudella on paremmat edellytykset kuin amerikansuomalaisuudella. Niihin kuuluvat esimerkiksi läheinen yhteys Suomeen. Muita edellytyksiä luo päivittäin tiedotusvälineiden kautta saatava informaatio Suomesta. Lisäksi ruotsalainen yhteiskunta on kulttuuriltaan hyvin samanlainen kuin suomalainen. Myös Ruotsin monikulttuurisuuden tukeminen mainitaan yhtenä edellytyksenä.

Korkiasaari toteaa, että pienillä paikkakunnilla seuratoiminta laakastuu ja lopahtaa kokonaan ensimmäisen poven jäädessä syrjään. Mutta: ”Uuden vuosituhan­nen alkajaisiksi ruotsinsuomalaiset ovat vähemmistölain myötä

saaneet uutta uskoa ja optimismia ruotsinsuomalaisuuden säilyttämiseen.” Tuon ajatuksen allekirjoitan mielelläni. Ja uskon myös siihen.

Matti J. Korhonen

K-G Olin: Afrikafeber. Ab Olimex Oy, Jakobstad 2000. 279 s.

Afrikafeber – Afrikan-kuume oli ruotsinkielisellä Pohjanmaalla 1890-luvun puolivälissä käytetty ilmaus kuvaamaan sikäläistä Afrikka-innostusta, mikä nosti Etelä-Afrikan kilpailemaan siirtolaisuuden kohdealueena perinteisen Pohjois-Amerikan rinnalle. Iminön keskeisimmällä vaikutusalueella väitettiin tällöin jopa suurellesiti koko alueen siirtolaisuuden suunnan olevan muuttumassa Amerikasta Etelä-Afrikkaan. Johannesburgin korkean palkkatason vauhdittama Etelä-Afrikan siirtolaisuus saavutti Suomen osalta huippunsa vuonna 1895, laski buurisodan alkuun mennessä murto-osaan aiemmasta koekukseen buurisodan päättymisen

jälkeen vielä lyhyen, joskin aiempaa matalamman huipun. Mistään varsinaisesta Afrikan-kuumeesta ei tämän Etelä-Afrikkaa ennen ensimmäistä maailmansotaa noin puolellatoista tuhannella suomalaisella kansoittaneen muuttoliikkeen kohdalla voi vuoden 1895 jälkeen kuitenkaan puhua. Muihin Afrikan osiin suuntautuneen muuton tapauksessa ilmauksella ei ole arvoa tänäkään vertaa.

Tässä mielessä K-G Olinin teos Afrikafeber on nimensä puolesta harhaanjohtava, sillä varsinainen Afrikan-kuume, vuoden 1895 Pohjanmaan ruotsinkielisen väen muutto Etelä-Afrikkaan jää teoksessa taustoineen ja seuraamuksineen varsin vähälle. Olinin teoksen tapahtumat liikkuvat 1770-luvulta 1930-luvulle asti ulottuvalla ajanjaksolla. Suurin yksittäinen aihekokonaisuus on suomalaisten osallistuminen buurisotaan sekä tätä seurannut sotavankeus St. Helenan saarella. Voi myös kysyä, kuinka perusteltua esimerkiksi kokkolalaisen Henrik Jakob Wikarin tarinan liittäminen teokseen ylipäättään on. Kapmaassa Hollannin Itä-Intian kauppakomppanian virkailijana 1770-luvulla vaikuttanut Wikar jää täysin eri aikakauteen sijoittuvana varsin irralliseksi hahmoksi. Muihin teoksen suomalaisiin häntä yhdistää vain kansallisuus.

Vaikka en pidäkään Olinin teoksen nimeä kovin onnistuneena yhteisenä nimittäjänä kirjan sisällölle, en ole yhtä kriittinen teoksen sisällöllisen annin suhteen. Päinvastoin, K-G Olin on kirjoittanut erinomaisen teoksen, joka tarjoaa valaisevan episodikokoelman suomalaisten vaiheista eteläisessä Afrikassa. Olinin

teoksen lajityypin määrittely ei tosin ole aivan ongelmatonta, sillä teos ei ole tutkimus, eikä pyri sitä olemaankaan. Pikemminkin voisi puhua eräänlaisesta historiallisesta dokumentista. Olin ei yritä tulkita historiaa, vaan välittää sitä lähdehenkilöittensä kautta. Tähän sisältyy myös Olinin teoksen suurin anti ja sen merkittävin arvo.

Vaikka Olinin teos ei olekaan tutkimus, en halua silti jättää kommentoimatta muutamaa yksityiskohtaa, joiden verifiointi jää lähdeviitteistön puuttuessa arvoitukseksi. Henrik Jakob Wikarin Kapmaahan vuonna 1773 päättymisestä kirjoittaessaan Olin esittää olettamuksen, että mahdollisesti Wikar olisi lähetetty Amsterdamiin edistämään Kokkolan kauppaintressejä, ja että Wikarin Amsterdamista Kapmaahan lähettäminen olisi ollut hänelle jonkinlainen rangaistus. Kumpikin oletamus jää perusteluja vaille. Koska Wikaria pidettiin eteläafrikkalaisissa lähteissä pitkään göteborgilaisena, on todennäköisempää, että hänen Hollannin Itä-Intian kauppakomppanian palvelukseen päättymisellään oli jokin yhteys Göteborgin kanssa. En myöskään uskoisi olettamukseen, että Wikarin Afrikan-matka olisi ollut hänelle rangaistus. Hollannin Itä-Intian kauppakomppanian virkamiehet palvelivat sopimuskautensa siellä, minne yhtiö heidät lähetti, myös Afrikassa. Ei Kapmaa ollut mikään myöhemmän Australian kaltainen rangaistussiirtola, vaan siirtokunta muiden siirtokuntien joukossa.

Buurisodan rintamalinjojen muodostumisesta kirjoittaessaan Olin toteaa suurimman osan sotaan

osallistuneista skandinaaveista ja suomalaisista liittyneen buurien riveihin. Suomalaisten osalta tämä pitää kyllä paikkansa, skandinaavien osalta sitä vastoin ei. Kapmaahan ja Nataliin suomalaisia monin verroin lukuisimpina juurtuneiden skandinaavien tie vei kyllä buurijoukkoja useammin brittien riveihin. Kirkkaimmat kunnian laakerinsa kaikki pohjoismaalaiset tosin saavuttivat buurien joukoissa myös Olinin hyvin esille tuomassa Magersfonteihin taistelussa joulukuussa 1899.

Olin näkee myös turhaa vaivaa todistellessaan em. taistelussa kunnostautuneen pohjoismaisen

joukko-osaston päällikön Johan Flygaren olleen Natalin ruotsalaista syntyperää, eikä kotoisin ruotsinkieliseltä Pohjanmaalta, kuten buurisodan aikoihin Suomessa virheellisesti väitettiin. Todistelu on tarpeetonta, sillä kukaan tutkija ei ole Flygaresta koskaan muuta esittänyt. Hänen ruotsalainen taustansa on ollut aina hyvin dokumentoitu, kuten Olin itsekin myöntää.

K-G Olin on tehnyt todellisen kulttuurityön kerätessään samoihin kansiin suomalaisten vaiheista eteläisessä Afrikassa eri lähteistä julkaistun materiaalin. Paitsi suomalaista ja muuta pohjoismaa-

laista lähdeaineistoa, Olin on tavoittanut teokseensa jonkin verran myös Etelä-Afrikasta löytyvää materiaalia. Kirjallisena esityksenä Olinin teos on erinomainen. Olin hallitsee oman lajityyppinsä historiallisen kerronnan, hän pystyy rakentamaan lähdehenkilöitensä teksteistä hyvin nautittavan lukupaketin. Erityisen kiitoksen ansaitsee myös teoksen historiallisesti arvokas kuvitus. Uskon, että sen kokoaminen ei ole ollut mikään helppo tehtävä.

Eero Kuparinen

Trends in International Migration. Continuous Reporting System on Migration. SOPEMI Annual Report, 2000 Edition. OECD Paris 2001, 376 p. ISBN 92-64-18612-3

The book presents an analysis of recent trends in migration movements and policies in OECD countries as well as in certain non-member countries. It includes a detailed description of the flows, the different channels of immigration and the nationalities of the migrants concerned. It highlights the contribution of immigration to increases in the total population and the labour force and describes the changes that have taken place in the sectoral distribution of foreign workers. It shows that immigration cannot by itself modify the demographic profile and resolve the problem of population ageing though it may moderate its effects (notably through alleviating sectoral labour shortages by bringing in more skilled and highly-skilled foreign workers.)

In addition to this overall analysis, the reader will also find in this publication:

- Two sections on the recent developments in migration flows and policies in Asia and in Central and Eastern Europe.

- A special chapter devoted to family-linked immigration, the criteria to be fulfilled in order to take advantage of it and the legal systems which regulate family members' access to social welfare and the labour market.
- A statistical annex containing the most recent available data on foreign and immigrant populations, foreign workers, migration flows and naturalisations.

This book is available at the OECD Bookshop, 2 rue André Pascal 75775, Paris Cedex, France. Tel: 33 1 45 24 81 83, Fax 33 1 45 24 19 50, E-mail sales@oecd.org, www.oecd.org/bookshop. The book costs 65 Euro.

Siirtolaisuusinstituutin julkaisuja

Siirtolaisuusmuistot talteen – Emigrationsminnen

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskus järjesti vuonna 1998 siirtolaisaiheisen kirjoituskilpailun tarkoituksenaan koota alueen siirtolaisuuteen liittyviä muistoja tutkijoiden ja jälkipolvien tiedoksi ja käyttöön. Kilpailuun osallistui 157 kirjoitusta, joista 23 valittiin tähän kirjaan.

Kirjassa on sekä realistista, tiivistä kerrontaa siirtolaisten elämän vaiheista että monisanaisempia kuvauksia mm. sopeutumisen vaikeudesta ja kotiin jäävien ongelmista. Teksteissä kuljetaan Amerikkaan, Australiaan, Ruotsiin ja Neuvosto-Karjalaan. Osa kirjoituksista on ruotsinkielisiä.

100 mk

Retulaatsissa Miamissa... Kasvokkain amerikansuomalaisten kanssa

Kuka olen? Mistä olen? Mihin kuulun? Keihin tahdon samaistua? Miten amerikansuomalainen löytää itsestään samuutta ja olemassaololleen jatkuvuutta muutosten keskellä? Etninen identiteetti, identiteettikokemukset ja identiteettitunne ovat jokaiselle toiseen maahan muuttaneelle suomalaiselle tärkeitä asioita.

Tutkijapari Päivikki Suojanen ja Matti K. Suojanen kartoittavat nykypäivän amerikansuomalaisuutta Yhdysvaltain itärannikolla, erityisesti Floridassa, tutkimuskohteinaan muuttajien arvot, identiteetti ja maailmankuva.

100 mk

Ett bättre liv. Finlandssvenskar i Sydafrika – om emigration, minnen, hemlängtan och nostalgi

Det var en gång en pojke som begav sig ut i vida världen för att söka lyckan. Han bröt upp på vinst och förlust och nådde sitt mål, prinsessan och halva kungariket...

När någon beslutar sig att emigrera handlar han nästan som pojken i sagan. Föreställningen om ett bättre liv i Sydafrika fick flera finlandssvenskar att flytta dit under 1900-talet. I *Ulrika Wolf-Knuts* bok berättar de om sina föreställningar och förväntningar på det nya landet och om sina minnen av Finland. Hemlängtan och nostalgi är viktiga teman när emigranter berättar om hur de anpassat sig och funnit sig tillrätta.

100 mk

Tietoa Neuvostoliiton suomalaisista 1930-1950-luvuilta

Tuhansia Neuvostoliittoon siirtolaisiksi muuttaneita ja sinne loikanneita suomalaisia siirrettiin Siperian pakkotyöleireille ja teloitettiin 1930-luvun vainovuosina. USA:ssa syntynyt Mayme Sevander ja petroskoilainen Eila Lahti-Argutina ovat kumpikin tutki-
neet näiden suomalaisten kohtaloita ja heidän tutkimuksensa ilmestyvät Siirtolaisuus-
instituutin julkaisemina.

Olimme joukko vieras vaan – Venäjänsuomalaiset vainonuhrit Neuvostoliitossa 1930-luvun alusta 1950-luvun alkuun

Toimittaja ja tutkija *Eila Lahti-Argutinan* kokoamasta mat-
rikkelistä löytyy tietoja lähes 8 000 venäjänsuomalaisesta, jotka
ammuttiin tai tuomittiin vankileireille Neuvostoliitossa 1930–
1950-luvuilla. Matrikkelin lisäksi kirjoittaja luo lyhyen katsauk-
sen aikaan ja tapahtumiin ja analysoi arkistoasiakirjoja. Lukuisat
dokumentit ja kuvat havainnollistavat kertomaa.

Suomalaisia tuomittiin poliittisina rikollisina, vastavallanku-
mouksellisina nationalisteina, vakoilijoina ja tihutyöntekijöi-
nä. Heille langetettiin tuomiot Venäjän Federaation rikoslaki-
kokoelman pykälän 58 eri artiklojen mukaan. Tekijä on sisäl-
lyttänyt kirjaan suomennoksensa tästä pykälästä.

Lahti-Argutina on koonnut tietoja Venäjän länsirajoilta Kauko-
itään lähes 40 kaupungista. Kirja on jatkoa hänen vuonna
1997 ilmestyneelle tutkimukselleen suomalaisten loikkarien
joukkotuhosta Uralilla vuonna 1938.

Kirja ilmestyy huhtikuussa 2001. Kirja on kovakantinen ja
siinä on noin 650 sivua.

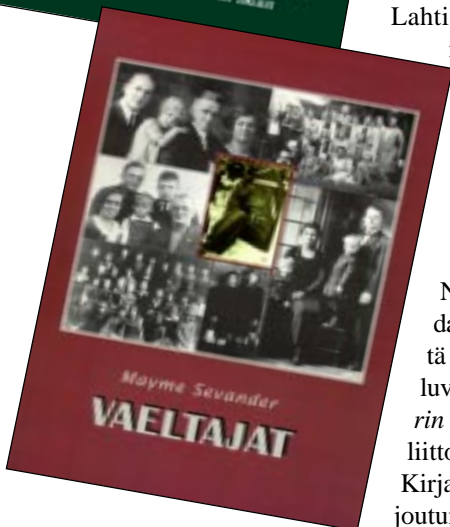
150 mk

Vaeltajat

Noin 6 000 amerikansuomalaista muutti Yhdysvalloista ja Kana-
dasta Neuvosto-Karjalaan 1920- ja 1930-luvuilla. Suuri osa heis-
tä ja heidän lapsistaan tuhottiin ns. Stalinin puhdistuksissa 1930-
luvun lopulla ja toisen maailmansodan aikana. *Mayme Sevanderin*
tutkimus on ensimmäinen suomenkielinen kuvaus Neuvosto-
liittoon lähteneiden amerikansuomalaisten kohtaloista.

Kirjan lopussa on laaja henkilöhakemisto vaino- ja sotauhreiksi
joutuneista Neuvosto-Karjalan amerikansuomalaisista.

100 mk

Tilaukset: Siirtolaisuusinstituutti, Piispankatu 3, 20500 Turku, puh. 02-2317 536, fax: 02-2333 460
email: hanna.palovuori@utu.fi, www.migrationinstitute.fi

Väitöksiä

Tanssimusiikki ruotsinsuomalaisen identiteetin rakentajana

Joensuun yliopiston, humanistisessa tiedekunnassa esitettiin 9.12.2000 tarkastettavaksi FL Pekka Suutarin väitöskirja ”Götajoen jenka. Tanssimusiikki ruotsinsuomalaisen identiteetin rakentajana”. Tutkimus kuuluu musiikkitieteen (etnomusikologian) alaan. Vastaväittäjänä oli Dosentti Vesa Kurkela Tampereen yliopistosta ja kustoksena professori Seppo Knuutila Joensuun yliopiston humanistisesta tiedekunnasta.

Pekka Suutarin väitöskirja tarkastelee ruotsinsuomalaista tanssimusiikkia yökerhoissa, ravintoloissa ja ruotsinsuomalaisissa seuroissa esitettynä. Suutari on vuosina 1990–91 ja 1997–98 osallistunut vuoden mittaisten kenttätöjaksujen aikana tapahtumiin, tanssin ja haastatellut muita tanssijoita, kuunnellut musiikkia ja kysellyt muusikoilta heidän soittomotiivejaan. Sekä tanssijat että muusikot saavat omat lukunsa, joissa musiikkia ja tanssia tarkastellaan mm. repertoariaanalyttisesti. Kirjassa luodaan myös katsaus ruotsinsuomalaisten julkaiseisiin äänitteisiin, niiden vastaanottoon ja musiikkijulkisuuteen.

Suutarin tutkimusnäkökulmana on ruotsinsuomalainen identiteetti: mitä musiikki merkitsee ruotsinsuomalaisuudelle, miten sitä koetaan tanssissa ja miten eri

sukupolvet kohtaavat tanssipaikoilla? Tutkimus valottaa paitsi tanssimusiikin luonnetta ja sen muutoksia, myös tanssin ja musiikin merkitystä yhteisöllisyyden ja moninaisten identiteettien rakentamisessa.

Ruotsinsuomalaisen musiikin esittäminen tansseissa on jatkunut yhtäjaksoisesti 1950–60-luvuilta nykypäivään. Perinne on alkanut Suomessa, ja kotoa opittujen taitojen ja mallien avulla se on tullut siirtolaisten mukana Ruotsiin. Ruotsissa tanssimusiikin perinne, musisoiminen ja tanssiminen, on ollut elävää ja spontaania kyeten vetämään eri ikäisiä ihmisiä jatkuvasti piiriinsä. Jatkuvista muutoksista huolimatta jotain myös säilytetään, ja tanssien ohella erilaiset ruotsinsuomalaisen musiikkitoiminnan muodot ovat jättäneet jälkensä myös äänilevyille. Ruotsinsuomalaisia äänitteitä luetellaan kirjan liitteessä yhteensä 238 kpl.

Ensimmäinen maahanmuuttajapolvi on suomalaisen tanssimusiikin suurin ”kuluttajaryhmä” Ruotsissa. Tärkeää tanssien jatkumiselle ja toimivuudelle on kuitenkin myös aktiivinen toisen sukupolven osallistuminen, mikä tuo tapahtumiin uusia näkökulmia ja vaikutteita. Taitavimmat tanssijat toimivat esikuvina muille, mutta esimerkiksi suomenkielen osaamattomuus ei ole este tansseihin tulemiselle.

Merkittävää tanssikulttuurissa on hyvin sopeutuneiden ruotsinsuomalaisten ”paluu” kulttuurisille juurilleen. Tansseissa käymisen motiivit ovat monet – niistä haetaan mielihyvää, musiikillisia ja sosiaalisia kokemuksia ja seu-

raa – mutta kaikkia osallistujia tuntuu yhdistävän halu ylläpitää suomalaisuutta. Tähän tarkoitukseen tanssit ruumiillisena ja musiikillisena kokemuksena soveltuvatkin erinomaisesti. Tanssikulttuuri ei ole yhtenäinen kokonaisuus, mutta se osoittaa, että ruotsinsuomalaisuuden puolesta taistelevien ja ruotsalaiseen kulttuuriin sujuvammin sulautuneiden vastakkainasettelua ei ole. Ihmisten kiinnostus perinnettä kohtaan ylittää kulttuurisen integroitumisen tuomat poliittiset esteet.

Ruotsinsuomalaisten kohdalla kysymys on ryhmän olemassaolon konstruomisesta aktiviteettien avulla. Musiikki on heille tapa elää yhdessä ja tuottaa jaettuja arvoja ja kertomuksia. Sosiaaliset ryhmät eivät omaa yhteisiä arvoja tai identiteettejä siinä mielessä, että kulttuuritoiminta (esim. tanssiminen) olisi tällaisten jaettujen arvojen seurausta. Kokemus ryhmän olemassaolosta näyttää päinvastoin olevan seurausta osallistumisesta ruotsinsuomalaisiin aktiviteetteihin.

Vähemmistön kulttuuritoiminta ei ole merkki syrjäytymisestä, vaan pikemminkin toimintakykyisyydestä ja itseilmaisun kykyistä. Omien kulttuuristen juurten eläminen mahdollistaa suuren liikkumatilan nykykulttuurissa. Perinne ei ole kivireki, vaan mielekkään ryhmän sisäisen toiminnan ja identiteetin rakentaja.

Väitöskirjaa voi tilata Suomen etnomusikologisesta seurasta, PL 35, 00014 Helsingin yliopisto, tai email: laura.karkinen@helsinki.fi. Hinta on 130 mk.

Euroopan unionin laajentuminen

Elli Heikkilä

Laajentuminen on Euroopan unionin lähivuosien keskeisin haaste, joka tarjoaa historiallisen mahdollisuuden Euroopan rauhanomaiseen yhdistämiseen. Turussa järjestettiin ”Turkulaisena Euroopassa” -teemaviikko ja sen yhteydessä ”Laajeneva EU” -seminaari, jossa johtaja Esa Stenberg Pan-Eurooppa Instituutista toi esiin, että Euroopan unionin laajeneminen on historiallinen velvollisuus. Puola, Tsekki ja Unkari olivat ennen toista maailmansotaa Euroopan ydinaluetta, ja ovat nyt tulossa takaisin ”kotiin”. Unioni on perussopimuksensa mukaisesti avoinna kaikille Euroopan maille, jotka jakavat samat tavoitteet: vapauden, demokratian, ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja oikeusvaltion periaatteet. Nizzan huippukokouksessa vahvistui, että hakijamaita kohdellaan yksittäisinä hakijoina, ei ryhmänä.

Arvioiden mukaan kymmenen vuoden sisällä 27 maata kuuluu Euroopan unioniin. Hakijamaita ovat nyt Viro, Latvia, Liettua, Puola, Tsekki, Slovakia, Unkari, Slovenia, Romania, Bulgaria, Kypros ja Malta. Näiden lisäksi myös Turkki on hakijamaana, ja neuvottelut Turkin kanssa alkavat, kun maa täyttää ns. poliittiset Kööpenhaminan kriteerit. Laajenemisen seurauksena unionin pinta-ala ja väkiluku kasvavat ja

siten muodostuu 500 miljoonan henkilön sisämarkkinat.

Kehittyneisyydessä maiden välillä on suuria eroja. Köyhimpiä maita ovat Bulgaria ja Romania. Hakijamaiden taloudet ovat kehittyneet viime aikoina suotuisasti, vaikka erot ovatkin suuria. Esimerkiksi Viro on saanut inflaation kuriin: vuonna 1995 inflaatio oli 29 %, mutta vuonna 1998 enää 8.2 %. Korkein työttömyysaste oli vuonna 1999 Bulgariassa (17 %) ja alhaisin Kyproksella (3.6 %). Unkarissa talous kasvaa viiden prosentin vauhtia, budjettivaje supistuu ja työttömyys on enää 6 %.

Hakijamaiden kansantuote henkeä kohti on keskimäärin 40 % EU-maiden keskiarvosta, joten niiden taloudellinen painoarvo on laajentuneessa unionissa suhteellisen vähäinen. Elinkeinorakenteessa maatalouden merkitys on huomattava monilla hakijamailla. Esimerkiksi Puolan suurimmaksi haasteeksi on mainittu maatalous, joka ei ole käynyt läpi rakennemuutosta toisen maailmansodan jälkeen.

Euroopan unionin peruslainsäädäntöön kuuluvan Rooman sopimuksen 48 artiklan mukaan yhteisössä turvataan työntekijöiden vapaa liikkuvuus. Liikkuvuus unionin sisällä on ollut varsin vähäistä. Viitisen miljoonaa

unionin kansalaista asuu tällä hetkellä toisessa jäsenmaassa. EU-maiden kansalaisten osuus maahanmuutossa on ollut suurin Luxemburgissa (78 %), Portugalissa (59 %), Belgiassa (56 %) ja Espanjassa (39 %) vuonna 1997. Suomessa vastaava osuus on ollut 17 %. Ns. rajatyönteko on eräs liikkuvuuden muoto. Vuonna 1995 noin 600 000 EU-kansalaista asui eri maassa kuin teki töitä, ja heistä noin puolet teki töitä EU:n ulkopuolisessa maassa.

Laajentumisen alkuvaiheessa liikkuvuuden maasta toiseen arvioidaan lisääntyvän, mutta vaiementuvan varsin pian. Alkuvuosiina läntisiin EU-maihin ennustetaan muuttavan vuosittain 335 000 itäeurooppalaista. Virta taantuisi lyhyessä ajassa 100 000–150 000 vuosittaiseen muuttajaan. Tällä hetkellä Itä-Euroopan hakijamaista muuttavat päätyvät yleisimmin Saksaan ja toiseksi tärkeimpänä kohdemaana on Itävalta. Näiden maiden osuus muuttovirrasta on 80 %. Myös uusien hakijamaiden tilanne muuttuu mm. pakolais- ja turvapaikanhakijakysymyksissä, kun ne liittyvät unioniin. Kandidaattimaat, jotka ovat olleet ns. transit-maita turvapaikanhakijoille kohti Euroopan unionia, tulevat silloin olemaan itsessään muuton kohdealueita. Euroopan komissio pitää tärkeä-

nä, että Euroopan unionissa perustetaan nyt yhteiset menettelytavat turvapaikanhakijoille.

Lähteet

Ekholm, Peter (2000). Euroopan kantaväestö vähenee ja ikäännyty. Turun Sanomat 9.10.2000.

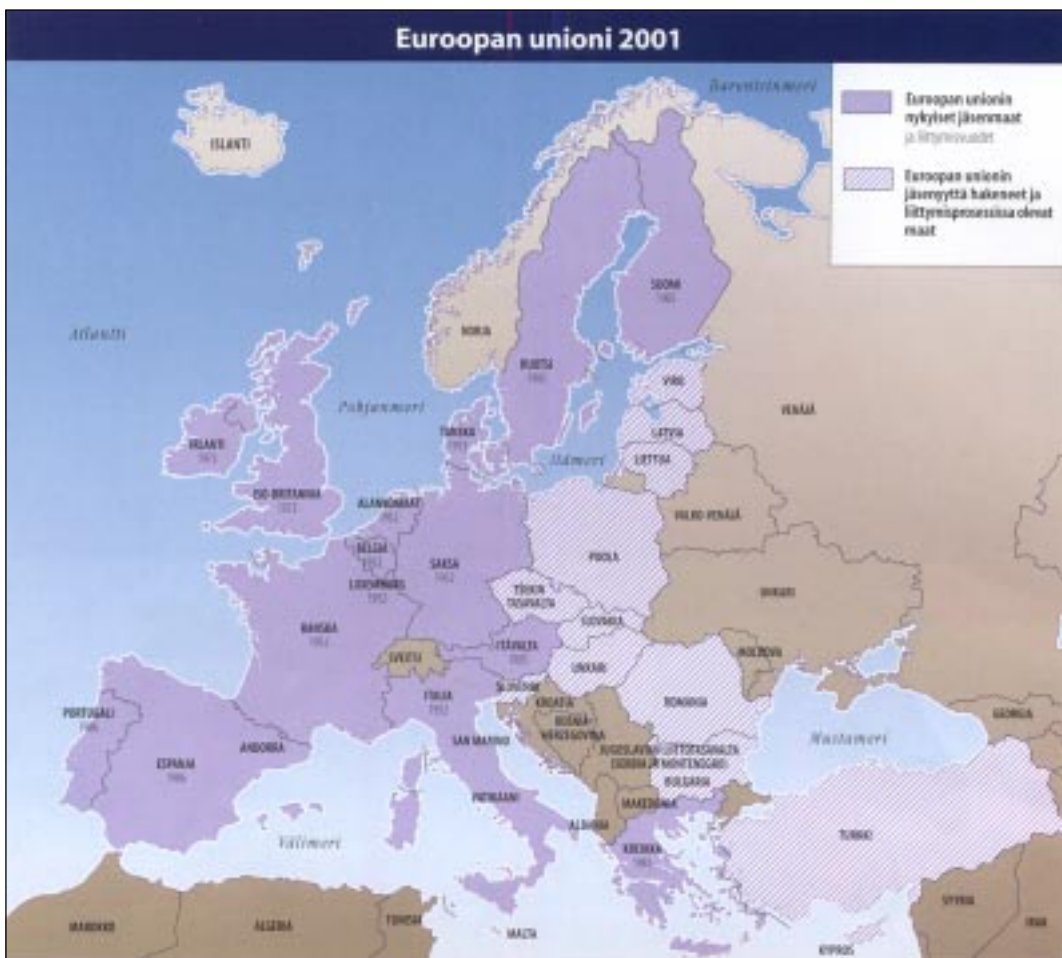
Eurooppa-tiedotus (2001): Euroopan unionin laajentuminen. 2., uusittu painos.

OECD, SOPEMI (2001). Trends in International Migration. Continuous Reporting System on Migration. Annual Report, 2000 edition. Paris.

Pettersson, Mika (2000). Unkari hyrisee tyytyväisyyttä EU-tielä. Helsingin Sanomat 18.12.2000.

Sipilä, Annamari (2001). Idän uhkaa on rankasti liioiteltu. Helsingin Sanomat 28.1.2001.

Stenberg, Esa (2001). Ajankoh- taista EU:n laajenemisesta. Esi- telmä ”Turkulaisena Euroopas- sa” -teemaviikon ”Laajeneva EU” -seminaarissa 27.2.2001.

Kuva: Eurooppa-tiedotus (2001). Euroopan unionin laajentuminen, 2. uusittu painos, s. 2.

VI Finn Forum

SCHOLARLY PROGRAM

International Finnish Studies Conference on the theme Entering Multiculturalism: Finnish experience abroad Jyväskylä (Finland), June 13–16, 2001

Wednesday, June 13

Opening of the Conference: 16–
Opening Lecture: Multiculturalism – A Global
Perspective
Mukherjee, Tara
Reminiscences of the First Five FinnForum
Conferences
Karni, Michael G.

Thursday, June 14:

Keynote: 9–10
Migration, Citizenship, and Democracy in the EU
Parry, John

Papers: 10–12

Session I Politics of Identity 1: Ethnic Culture

The Politicization of Identities of Finnish Origin
in Norway in the 1990s
Anttonen, Marjut

Finnish Culture: Utilizing Ethnic Identity in
Strategic Development
Kurtti, James N.

Political Legacies: A Life Course Analysis of
Growing Up in the Finnish American Left
Palo Stoller, Eleanor

'Finndians': Cultural Common Ground between
Finnish-Americans and Native Americans in
Two Locations in Michigan's Upper Peninsula
Salminen-Raker, Suzanna E.

Session II Sociolinguistics

Suomen kieli USA:ssa – sosiolingvistinen
näkökulma
Hirvonen, Pekka

The Rise and Fall ... and Rise Again(?) of
Finnish in Sweden
Lainio, Jarmo

Is Today's Multiculturalism Too Late for
Australian Finnish?
Kovács, M.

Language Loss among Finland-Swedish
Immigrants in the United States – What Has
Happened over the Last 30 Years?
Hulden, Linda

Session III, Finnish Geography in North America

Finnish Americans and Outsiders in a Rural
Community in Michigan's Upper Peninsula
Loukinen, Michael

Finnish Triangle of Minnesota
Nicholson, Darrel

Losing Hard Feelings: Finland-Swedes and
Finns in Canada
Roinila, Mika

Between a Rock and a Hard Place:
The Historical Geography of the Finns in the
Sudbury Area
Saarinen, Oiva W.

Lunch: 12–13

Papers: 13–14.30

Session I, Politics of Identity 2: Gender

Situating the Self: Finnish/Canadian Women in
Northwestern
Chahal, Taina; Mäki, Katja

Cartographies of Border-Crossers –
The Intersection of Gender and Ethnicity in the
Narrative Life-Stories of Finnish Immigrant
Women in Germany
Engler, M-K

Doing Ethnicity: Gender Differences in Expres-
sions of Finnish American Culture
Palo Stoller, Eleanor

Session II, Linguistic Change

Immigrants' Acquisition of American English
Pronunciation
Luthy, M. J.

Norwegian Verbs in a Finnish Morpho-Syntactic
Frame: Code-Switching or Borrowing?
Lane, P.

Family Names in Ruija Finnish – An Ethnic Mirror?
Karikoski, E.

Session III, Finnish Music Tradition

The Role-Image in Finnish-American Songs
during 1900–1930
Niemelä, Juha

Mäki Trio: Change and Survival in Finnish American Dance Music

Rintala, Leena

Lithuanian Folk Songs about Setting Free and Their Parallels in the Ballads of Finnish and Other European Nations

Zubaviit, Ausra

Coffee: 14.30–15

Papers: 15–17

Session I, Politics of Identity 3: Ethnic Retention

Ethnic Festivals: Preserving Identity or the Long Good Bye?

Kivistö, Peter

Ethnicity of Kven Immigrants (Norwegian Finns) from Northern Norway in American Society

Lunde, May

Ruotsinsuomalaisuus – mitä se on ollut, mitä se voisi olla

Voionmaa, Kaarlo

Session II, Finnish all over the World

Speaking Finnish in Austria

Jääskeläinen, K.

A Book Project on Finnish Abroad

Jönsson-Korhola, Hannele

Kielen revitalisaatio ja identiteetti: suomi ja kveeni Norjassa

Lindgren, Anna-Riitta; Norman, Marjatta; Eskeland, Tuula

Borrowing and Code-switching in Spanish Finnish

Tervalta, Johanna

Session III, Karelian Fever

The Man Without a Country: Kaarlo Tuomi in the US, Russia and Finland

Karni, Michael G.

Karelian Fever: New Material on the Recruiters and the Recruited

Pogorelskin, Alexis

'Karelia Fever': Canadian Finns to Soviet Karelia in the 1930s

Wilson, J. Donald

The Pull and Push of Karelian Fever

Sevander, Mayme

Friday, June 15:

Keynote: 9–10

The Finnish Experience Abroad and Ethnic Relations, and the Need for Multicultural Approach in Finland

Koivukangas, Olavi

Papers: 10–12

Session I, Multiculturalism

Multiculturalism: The Experience of a Swedish Finnish in Brazil

Hilden de Sousa, Helena

Developing Intercultural Sensitivity:

The Experiences of Finnish Multicultural Education Students' in Tanzania

Koivumaanaho, Päivi

Continuation across the Centuries:

Multiculturalism Responds to the Y Generation of American Finns

Penti, Marsha

Entering Multiculturalism: Finnish Experience Abroad

Vähämäki, Börje

Session II, Political Past

The US Federal Bureau of Investigation and Työmies Society in the Cold War

Laitala, Lynn Maria

Technical Enemies: Finnish Canadian Identity and Propaganda during the Second World War

Lindström, Varpu

American Strategic Defense and the Promotion of Ethnicity: Finnish Americans and Finland in the Cold War

Wargelin, Marianne K.

Karelian Fever: Ideological and Cultural Roots in the Lake Superior Region

Hudelson, Richard

Lunch: 12–13

Papers: 13–14.30

Session I, Rural Pioneering

Finnish Life in Argentina: Pioneers and Other Affairs of the XXth Century

Nieminen, Marjatta

Upper Peninsula (Michigan) Camps: Origins, Values, Meanings

Saari, Jon L.

Finnish-American Farms in Michigan's Copper Country: Patterns of Assimilation, Restoration and Future Potential for Land-Based Decisions

Salminen-Raker, Suzanna E.

Session II, Experiencing Finnishness

The Romantic Approach in Genealogical Research

Bohm, Wilbert David

Suomalainen soturi Kanadassa 1838

Jalava, Mauri A.

(Title missing)

Similä, Barbara; Oikarinen, Peter

Coffee: 14.30–15

Papers: 15–17

Session I, Finnish Home Abroad

Cultural Retention and the Concept of Home:
Finnish Immigrants in Manitoba

Heinonen, Tuula; Hussa Harvey, Carol

Deep Culture as Portrayed in the Exteriors
and Interiors of Finnish-American Homes

Keljo Tracy, Karen

Why Doesn't My Mom Act Like a Real
(American) Mom?

Tuomainen, Sirpa; Hourula Robert

Session II, Back to Basics: Sports and Sauna

Research on Sisu among Finnish-Americans

Aho, Bill

Sauna Exists – Therefore I am. Finnish Sauna
Philosophy

Kailo, Kaarina

The Thriving Sauna Tradition among Finnish-
Canadians

Warkentin, Raija

Sports Activities as Part of Finnish Immigrant
Life in the United States before World War Two

Virtanen, Keijo

Saturday, June 16

Studia Generalia 10–12.30:

Miten suomalaisiin suhtaudutaan Pohjois-
Amerikassa?

Varpu Lindström

Suomalaisten suhtautuminen maahanmuuttajiin

Partti Paasio

Posters

Finnish-French Marriages in Finland

Niemelä, Nadine

Art Exhibitions

The People of Sointula

Karvonen, Pirkko

**Art Show "Two Worlds" Tropical Fish and
Flying Birds**

Nurmi, Rea

Finnish Triangle of Minnesota

Nicholson, Darrel

An Art Exhibition on Immigration Theme

Jylhä-Vuorio, Aura

The conference language is English. For further information contact: Taru-Maija Heilala, Conference Secretariat, Jyväskylän Paviljonki, P.O.B. 166, FIN-40101 Jyväskylä, Finland. Tel. +358-14-339 8157. Mobile: +358-400-803 663. Fax: +358-14-339 8159. E-mail: tarumaija.heilala@paviljonki-jkl.com

Apurahat

Apurahoja suomalaisen siirtolaisuustutkimuksen edistämiseen ja tukemiseen on haettavissa joko yhtenä tai useampana apurahana seuraavista rahastoista:

- **Kaarle Hjalmar Lehtisen** rahasto, 30 000 markkaa
- **Niilo ja Helen M. Alhon** rahasto, 30 000 markkaa

Lyhyessä, vapaamuotoisessa hakemuksessa on selostettava hanke, jonka toteuttamiseen apuraha aiotaan käyttää. Hakemukseen on liitettävä selvitys opinnoista, mahdollinen työ- tai matkasuunnitelma sekä selvitys vireillä olevista tai saaduista apurahoista.

Hakemukset pyydetään lähettämään **30.4. mennessä** osoitteeseen

Siirtolaisuusinstituutti, Piispankatu 3, 20500 Turku, puh. 02-2317 536

email: maikal@utu.fi

www.migrationinstitute.fi

Jouni Korkiasaari
ja Kari Tarkiainen

Suomalaiset Ruotsissa

Hinta 150 mk
+ postikulut

■ Siirtolaisuusinstituutissa on tekeillä kuusiosainen kirjasarja suomalaisten siirtolaisuudesta kautta aikain. Sarjassa ovat jo ilmestyneet Pohjois-Amerikkaan ja Kanadaan sekä eteläiselle pallonpuoliskolle suuntautuneesta muutosta kertovat osat. Vuoden 2001 aikana ilmestyvissä kirjoissa keskitytään suomalaisiin Euroopassa, Venäjällä ja Aasiassa.

Suomalaiset Ruotsissa (546 s.) on ensimmäinen laaja suomeksi julkaistu kokonais-

esitys Suomen ja Ruotsin välisestä siirtolaisuudesta ja ruotsinsuomalaisten historiasta.

Kirjassa tarkastellaan mm. ruotsinsuomalaisten työelämää, yhdistyksiä, kulttuuriharrastuksia, kieli-, koulu- ja vähemmistökysymyksiä, julkaisu- ja tiedotustoimintaa, urheilua, uskonnollista ja poliittista elämää sekä elinoloja. Myös Ruotsiin muuton syyt ja paluumuutto tulevat kirjasessa esille. Tekstiä elävöittävät monet aikalaiskertomukset ja henkilöhistoriat. Pääpaino on uudemman ajan historiassa.

Tilaukset: Siirtolaisuusinstituutti, Piispankatu 3, 20500 Turku, puh. 02-231 7536
fax: 02-233 3460, email: hanna.palovuori@utu.fi, internet: www.migrationinstitute.fi